Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 38 (925) TORSDAGEN DEN 22 SEPTEMBER 1904 17:DE ÅRG.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG

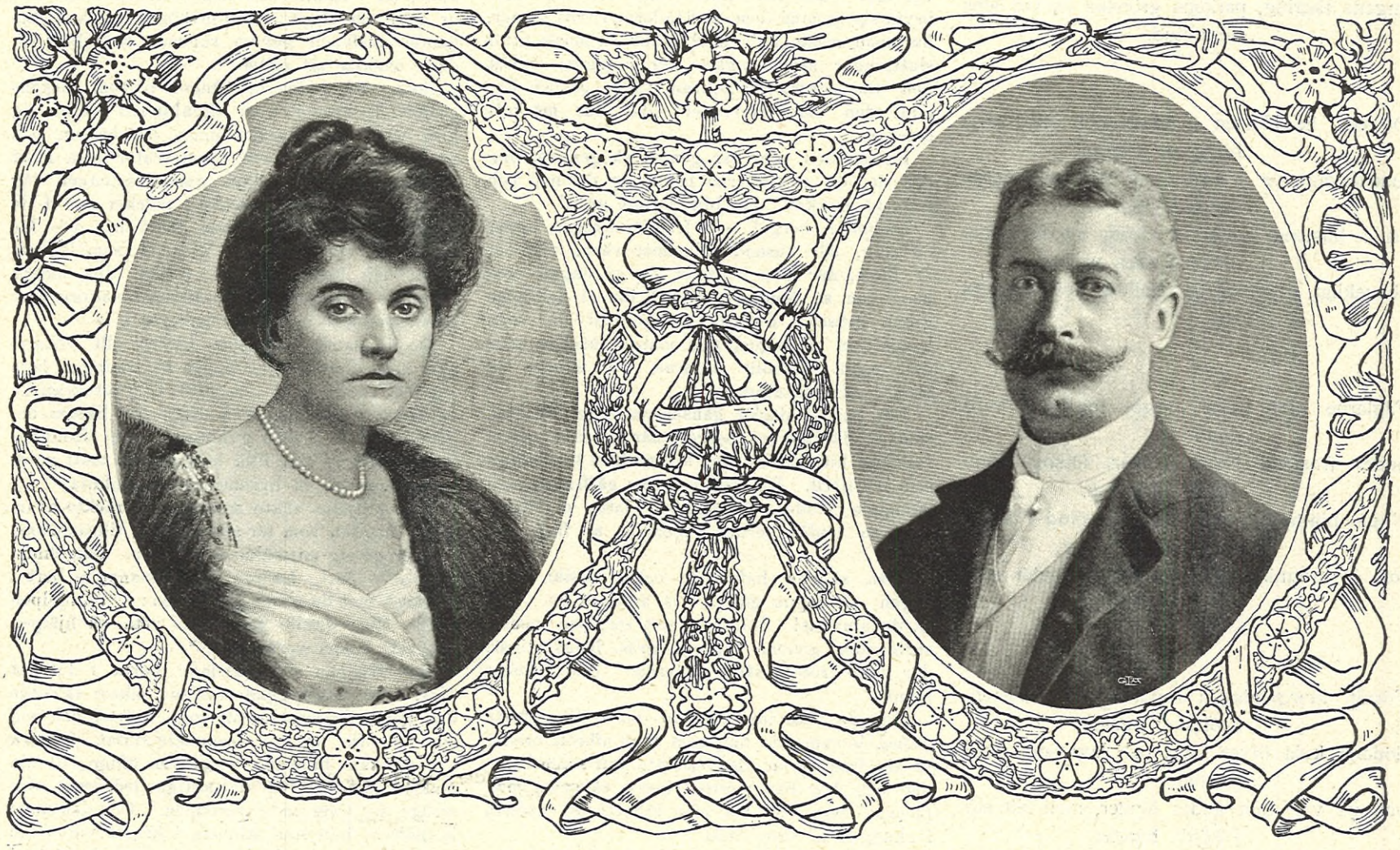

FRU LOUISE HAUGE, F. TODD-JOY.

KAMMARHERRE HJ. C. HAUGE.

ETT FASHIONABELT BRÖLLOP.

TILL IDUN skrifves: Ett fashionabelt bröllop, som äfven här hemma i Sverige bör kunna intressera, då det gäller en medlem af vår representation i Förenta Staterna, firades nyligen, i det nuvarande svensk-norske chargé d'affaires i Washington, legationssekreteraren, kammarherre *Hjalmar Christian Hauge*, vigdes med fru *Louise Todd-Joy* från Louisville, Ky, i hvilken stad bröllopet också ägde rum. Fru Hauge är den rikaste kvinnan i hela staten Kentucky och hennes förmögenhet uppgår till flere millioner dollars. Hon är dotter till en af Kentuckys mest framstående män, general James Todd, och var änka sedan några år tillbaka. En firad skönhet, spirituell, berest och med ett intagande sätt, har den unga änkan varit en af de mera bemärkta stjärnorna inom Washingtons, New-Yorks och Newports exklusiva cirkel. Den rika skönheten har naturligtvis inte saknat anbud från män med historiska namn och titlar, men kammarherre Hauges ståtliga yttre och nordiskt rättframma väsen togo slutligen det fagra priset.

Kammarherre Hauge, af gammal god norsk familj, har i flere år tillhört svensk-norska diplomatiska kåren och tjänstgjort i nästan alla af Europas hufvudstäder. Äfven han har varit en af de mera bemärkta personligheterna i Washingtons sällskapslif, såväl genom sitt ståtliga yttre som sitt vinnande framträdande.

Efter bröllopet afreste kammarherre Hauge och hans unga fru till den fashionabla badorten Bar Harbor på östkusten, dit om sommaren flere af legationerna äro flyttade.

L. G. N.

Glöm ej

Jubileumsfondens sparbössor!

NÄR SOMMAREN DOG.

SENT EN KVÄLL, då solen svunnit och
dess sista glöd förbrunnit
bakom furuskogens toppar och bak domnad,
blickstill våg,
tätt invid hvarandras sida tvänne skugggestalter skrida
öfver gångarne i parken, där den sänkt i
drömmar låg.

Kvinnans dräkt i färger grella sågs kring fina
former svälla,
hennes hår var mörkt som natten, hennes
kind var sällsamt blek.
Vissna blad, så hektiskt röda, i de svarta
lockar glöda
och på mantelns rika veckning som i yr och
galen lek.

Svart var mannens vida kappa. Att sitt timglas icke tappa
höll han det med båda händer, medan kvinnan lien bar.
Svarta plymer i baretten — natt kring park och natt kring slätten,
hon var drottning Höst, den bleka, medan mannen Döden var.

Tyst de genom parken skredo. Öfverallt stod marken redo
att för deras fötter breda ödmjukt ut sin sommarskrud.
Långa dagar, ljusa nätter, sol och sång kring vida slätter,
ängens fägring, parkens grönska fly vid liens hesa ljud.

Dödens lie Hösten svängde, och vid hvarje hugg sig trängde
tusenfaldigt ve i natten att från sommarns skönhet dö,
att i höstens armar kväfvas, att se svepningsskruden väfvas,
obevekligt, obarmhärtigt kallt af hvita flingors snö.

Fåglarne mot söder drogo, fjärilarne stilla dogo
under frostens kalla kyssar, liksom sommarns sista ros.
Unga hjärtans sommarsaga, drömd i stämningsstunder vaga,
refs af drottning Höst i stycken, flydde som en dröm sin kos.

Förrän morgondagen randats, hade höstens drottning andats
dödens kyla öfver lifvet och lagt sommaren på bår,
och på väg mot andra länder, med sitt stål i höjda händer,
vandrar Hösten, blek om kinden, och med Döden i sitt spår.

SIGURD P. SIGURDH.

ANDRAS VÄGAR. AF DAGMAR BERGSTRÖM.

UPPE FRÅN BERGET kan man se skogen förgyllas om morgonen och rodna om aftonen; man kan se den mörk i ovädersdagar, ljusgrön om våren, gul om hösten samt aflöfvad senare på året. Allt detta kan man se, men därför ser man inte mycket af vägen, som går genom skogen.

Man ser inte, hur den går fram genom snår och gömmor, mellan lutande träd och växande träd, öfver mossa och rötter. Man vet inte, hur mycket, som hopat sig därinne, se'n alla dessa träd voro småtelningar, eller rättare se'n deras stamfäder voro små telningar i en sparsam mylla och se'n den tid, då rullstenen ingick i hvila.

Endast den, hvars väg bär genom skogen, vet hur man där måste väja för snår eller bryta sig igenom dem, så händerna rifvas sönder, hur man måste följa med glidande mossa utför sluttningar samt ängslas för skuggor; endast den vet också, hur villsam vägen är och hur ofta den helt försvinner samt hur mörkret trycker.

Endast den, som går genom skogen, vet *hur* det är, då solstrålarna bryta sig dit ned och falla på marken, som blir saftigt grön!

Nedanför berget och framför skogen ligger en äng, där tusende blommor växa, men det är blott, när man befinner sig på ängen, som man kan se dem, där de stå inne i det höga gröna gräset. Det är också först då man kommit in på ängen, som man förmärker deras doft samt varseblir stigarna, som slingra sig fram i alla riktningar.

Det ter sig därför ganska underligt för dem, som gå däruppe på berget, när de få se någon röra sig hit och dit och stanna litet hvarstädes som en fjäril. De däruppe, som gå framåt med blånande vidder för ögonen, fatta ej dessa, som se nedåt jorden, lockade af färg och doft.

Från skogen hafva de också utsikt öfver ängen — någon gång. Då afundas de. Åh, så de afundas! Solljuset, det sorglösa framåtskridandet genom vajande gräs, längs stigar, där inga rösen såra fötterna. Allt väcker afund.

Men de veta inte de, hur det tröttar, detta gröna, blommande haf, som utan afbrott breder ut sig framför en, de veta inte, hur solen bränner och hur blommorna vissna, så snart man plockat dem, och hur man längtar att komma i skuggan af stora träd.

— Men fram genom denna domän, som kallas Lifvet, går en poppelkantad väg. Den är bred och slät och går i sakta stigning uppåt, för att sedan lika omärkligt gå nedåt. Verkliga höjder och sänkningar undviker den. Man går således denna väg framåt i angenäm skugga samt söfd till vaken ro af popplarnas svaga sus. Man behöfver ej stå villrådig om vägen och man kan se ut öfver domänen mellan sina popplars evinnerliga rad. Synkretsen blir dock ej stor.

Man kan se berget, och man kan t. o. m. få se någon af dem, som bestigit det, slinta och störta ned i en afgrund. Detta gör en förvånad och man beklagar, att de ej veta hålla sig kvar, man kommer ju aldrig själf till afgrunder. —

Man kan också mycket väl se ut öfver ängen, och man kan förvånas, att ingen där går rakt fram.

Så kan man mellan poppelträden se in i skogen, och man finner, att den, som går därinne, tagit miste om vägen. Han går åt vänster, och han hade bort taga af åt höger.

Det är dock endast den, hvilken färdas därinne, som vet, att till höger stänger ett kärr, under det att till vänster bakom bergknallen, uppe på hvilken han står, lockar en ljunghed, där vägen är trampad rakt fram mot målet.

Nej, inte vet den, som går från den hindrslösa vägen utanför skogen, hvad det kan vara för hinder, lockelser och mödor därinne!

Inte vet för öfrigt *någon*, hvad allt som finns af hinder, lockelse och möda på annans väg.

EN GAMMAL POLONAISE. SKISS AF MILDRED H. THORBURN.

BELÖNAD MED 2:DRA PRIS I NOVELLAFDELNINGEN AF IDUNS LITTERÄRA PRISTÄFLING.

LENORE satt vid pianot. Hennes smala fingrar flögo trefvande öfver tangenterna i nervösa, vemodiga ackord, än sammanhängande, än i sönderrifna melodier, som sökte hon ur en dröm lösgöra en tonväfnad, hvilken gäckande sväfvade genom rummet, skönjbar och dock omöjlig att gripa.

Solen var redan nedgången bortom parkens gullöfvade kronor, men aftonhimlen hvälfde sig klar med äppelfärgade moln där bakom, och när och fjärran lyste fönsterrutor som klart glimmande lågor. Den gamla salongen låg redan till hälften försänkt i mörker — af de gamla porträtten såg man blott här och där en hand, ett skärp, en guldlist, som lyckats fånga och behålla ljuset, medan den smärta gestalten aftecknade sig i skarpa konturer mot fönstrets bjärt brinnande bakgrund.

De famlande ackorden blefvo allt vekare, allt mera fantastiska, medan skymningen lade sig tätt rundt hvitt och guld; de aristokratiska anletena rundt väggarna drogo sig liksom begrundande in i sina guldramar, och aftonhimlen bildade åt det lilla hufvudet en matt guldgrund som på en byzantinsk helgontafla.

Men alltjämt sökte tonerna, de räckte hvarandra handen som för att sluta sig tillsammans, men drogo sig missräknade tillbaka. Icke ännu, ack, icke än! Lenore såg utmanande bort i mörkret mot de gamla porträtten: "Så hjälpen mig! Huru skulle jag kunna veta, så hjälpen mig då, I som voren med!"

Det tisslade och tasslade borta i dunklet öfver den långryggade soffan; säkert skakade den gamle fältherren sitt gråa hufvud och tog sig en pris ur den ciselerade dosan, och fru generalskan blickade vädjande öfver till sin make, ruskande på de sirliga lockarne, som smögo sig fram under turbanen. Och den unge kornetten, han som stupade i kriget vid tjugu års ålder, böjde sig lyssnande fram i mörkret för att uppfånga de kända tonerna, men förgäfves, Lenore kände hans svärmiska förebrående ögon riktade emot sig. Och de gamla väggarna stodo ju alltjämt kvar — de, som så ofta insupit dessa toner, hvarför gåfvo de dem ej åter? Hon tyckte, att luften borde vara mättad med dem, lika väl som med denna obestämbara arom af potpourri och gamla tider, som slog emot en hvar, som satte sin fot i den gamla salongen.

Hon hade ju suttit där så ofta förr i det skumma rummet och lyssnat till de gamla möblernas och minnenas språk, och hon hade sett dem alla, de, som förr flanerat, konverserat och sträckt sig på de gula kanapéerna; hört fladdret af solfjädrar och styfkjortlar, det frivola, silfverglittrande skrattet, knäppen af grand-onklarnes snusdosor, ja, t. o. m. stöten af farfarsfars käpp med elfenbensknappen. Den käppen stod ju ännu i fars rum, och på mornarne, då hon kom dit in för att kyssa söta far på hand, stal hon sig gärna till en titt på den. Farfarsfar hade varit en sirlig, torr liten gubbe, skarp som en rakknif och stor beundrare af Voltaire. Då han sakta knackade i

·KÖP· F. PAULI S
Electa
·EAU DE COLOGNE·
ÖFVERTRÄFFAR ALLA ANDRA
i FRISKHET och ANGENÄM VÄLLUKT
·PRISBELÖNT MED FLERE GULDMEDALJER·

MELLINS FOOD
af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.
Finnes på Apoteken samt hos Specerihandlarne.
PROF gratis och franco från Axel Lennstrand, GEFLE.

golfvet med käppen, då var det ej en af de storvuxna, martialiska sönerna, som ej teg lika snällt, som då han om söndagsmiddagarne fick äta inne hos föräldrarne, för att "chère papa" skulle se "om monsieur hade estimabla façoner."

Men en hade där funnits, som böjt gubben som vax rundt sina rosiga fingertoppar — Lenore Eunice, denna sagoskimrande ungmö med sitt okända öde, som hon själf fått sitt namn efter, men som ingen mera fick nämna i slottet. Endast grande-tante Malin hviskade ibland hennes namn i skymningen med tårar i rösten, men så hade det ju också varit tante Malins enda syster, och tante Malin gick här omkring i slottet som en gulnad, skrynklig gammal fröken, halft räknad som barn på nytt af alla utom den nya lilla Lenore, medan Lenore Eunice alltjämt var evigt ung som den natt, under hvilken hon försvann. Och farfarsfar hade förbjudit tante Malin att tänka på henne, och den gamla polonaisen, "hennes", den verkliga Lenore Eunices egen polonaise, hade aldrig mera fått ljuda inom dessa murar.

Men så kom där en kväll, då den gamle var död, Lenore mindes den väl. Hon hade lekt med sin docka i ett hörn af den gamla salongen och somnat in, medan skymningen föll på. Så väcktes hon af spröda toner från det gamla klaveret, och när hon såg upp, satt tante Malin i mörkret och spelade, sakta och försiktigt, liksom rädd att någon skulle höra henne. Men Lenore lyssnade med darrande hänryckning till de stolta ackorden, de sirliga tremulanterna, de egendomligt klagande tongångarne från en svunnen tid. När den gamla slutat, skyndade hon hastigt till henne och bad henne berätta, berätta om allt det hon sett i sin ungdom af sorg och glädje, som tonernas makt låtit barnet ana bakom den gamlas skrumpna yta. Då hade tante Malin tagit hennes hufvud mellan sina bägge händer och sagt: "Ja barn, därför att du är lik henne skall du få höra — för att du har hennes ögon — men du är blek och färglös som en vårafton, och Lenore Eunice, *vår* Lenore, var eld, bara eld och lif, som en höstdag med sol och frukt, tänkte jag alltid. "Une vraie Diane", sade en af våra största poeter . . ."

Den kvällen hade Lenore fått lefva med i en annan tid, och den gamla stämman hade fått välljud, och orden hade blifvit till poesi, då hon ändtligen fick förtälja sin ungdoms sagor, de som tagit form i hennes inre i mer än ett halft sekel. Hon hade berättat om farfarsfar och hans kärlek till den äldsta dottern Lenore Eunice, som nästan gränsade till afguderi, om kusin Casimir, som kanske en dag skulle blifvit minister, och som skulle ha Lenore Eunice, fast hon själf sade, att hon aldrig ville gifta sig, men först och främst om Lenore Eunice, om hennes underbara sångröst, som fyllde hela slottssalen, så att man satt som inne i en klocka. Det var denna röst, som Lenore Eunice älskade högre än sin far, högre än kusin Casimir. Hon ville ut i världen, stråla, blända, njuta, men farfarsfar vågade ej släppa henne ifrån sig en dagsled — vid tjugu års ålder hade hon ej ens varit bortom Råtuna kyrka i nästa socken. Det var ett band så hårdt, att det brast! Men dyster hade ej hennes ungdom varit fördenskull, ungdom och lustighet hade regerat i slottet. Där hade spelats och sjungits, som endast Lenore Eunice kunde spela och sjunga, där hade dansats, så som endast hon kunde dansa.

En ung fransk målare hade bott på slottet, hade målat Lenore Eunice, lärt dem många nya "pas" och tourer, gnolat mången "air" från det glada Paris. Ja, det var han, som först spelade polonaisen på det gamla klaveret och Lenore Eunice reste sig upp och sade:

"Som den polonaisen vill jag hafva mitt lif!"

Det dyrbara porträttet var försvunnet, ingen visste, hvar farfarsfar hållit det doldt, men af artisten fanns det en souvenir: på rutan i den gamla tornkammaren, där han haft sin atelier, stod inristadt med en fin nål: "Mon coeur y reste pour toujours." —

Och den gamla polonaisen! Skulle också den vara evigt försvunnen nu, sedan tante Malins stela fingrar ej längre kunde röra tangenterna. Nej, den sväfvade ju genom rummet, den var stämningen härinne satt i toner, och dock hade hon ej lyckats gripa den ännu. Hon lät händerna sjunka från tangenterna och satt alltjämt rakt orörlig kvar i fönsteröppningen, medan tankarne åter gledo tillbaka till seklets första dagar, då musik ljudit och ungdom härskat här, där hon nu gick ensam kvar, den sista ättlingen af sin stam . . .

Hvad hade det ej varit för en tid, denna, af stolt hänryckning, af ridderlig romantik! Hör, ljudet af åskorna från Jena och Leipzig dåna, så att ekon rulla ända inne i de svenska landsbygderna Det dansas hvar natt. — "I morgon äro vi ett par mindre. Hvem är det, som blifver borta, är det jag, är det du? Låt oss dansa, till dess morgonrodnaden gryr!"

Det är verkliga hjältar man skådar i dansen den tiden, vid deras sulor låder ännu slagfältets stoft, deras ögon ha skådat döden lika djärft i ögat som nu sitt hjärtas dam. Det är en tid af hjärtslitande kval, då hvart farväl kan vara det sista, då fröjden stjäles ur dödens armar, men ock en tid rikt färgad af äfventyrets höga färg, af snille och gratie!

Det är lifvet själft, som bjuder på spektakel, och åskådarne äro tillika marionetterna, men om det blir tragedi eller komedi, det vet man ej, förrän ridån går ned. Därför dansar man i det sista, tills döden träder in i danssalen med sitt obevekliga: "Le jeu est fini!"

Huru dansades det ej i Bryssel den natten, då reveljen ljöd och kallade nattens kavaljerer till dagens kamp — prologen till Waterloos väldiga sorgespel. Äfven här på slottet hade det dansats den tiden mera än någonsin, hur hade ej den gamlas stämma stolt höjt sig, då hon beskref alla dessa lysande fester, ända tills den natten kom — "den natten" — nu sänktes åter ofrivilligt den spruckna gamla stämman, den trollska, lysande natten, som var slutet på allt.

Lenore steg upp och ställde sig vid fönstret och såg ut. Rundt himlaranden sträckte sig ett starkt, rödt sken, som brunne en värld där bakom. Då var det plötsligt, som om luften bakom henne började att nynna en känd melodi, först helt sakta, så alltmera stigande, tills hela rymden tycktes full af den. Hon vände sig hastigt om mot det mörka rummet, och för ett ögonblick vardt det alldeles tyst, som droge hela omgifningen andan för hvad som komma skulle. Då jublade det till inom henne: "Polonaisen!" — och hon satte sig ned att spela utan att tänka, utan att minnas, blott gripande efter de taflor, som upprullade sig för henne:

Hör klang af pukor och trumpeter! Hör slagfältets mullrande åska! Är det till drabbning man kallas i dag?

Visst är det till drabbning, en strid på lif och död, där mången hjälte faller till fota, där mången får ett outplånligt ärr, men striden kämpas mellan bålde män och sköna damer; där flyga uddiga pilar, där är en korseld af fientliga ögonpar, där ljuda höga skrattsalfvor. Det är bal på slottet i natt, den stora salongen är full af ungdom och öfverdåd. Hör de majestätiska fanfarerna! Här dansa grefvar och grefvinnor! Hållen munterheten väl i tygeln, bugen djupt med handen på hjärtat, I kavaljerer!

Brud- & Bröllops-

sidentyger, i hvitt, svart och kulört, sista nyheter i ouppnådt urval från 90 öre till kr. 13 pr mtr.
Sändes **tull- & portofritt** direkt till privata.
Profver omgående franko.

Schweizer & Co, Luzern S 5, (Schweiz).
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Gören reverenser, så att de korta kjolarna släpa på golfvet, I damer!

Hör ljud af flöjter och fagotter!

Här dansar farbror Frans, kornetten. Han kan deklamera och spela på zittra, han kan vandra i månskenet med den vackra Anne-Sofie Ramsay från Grefvegården. Det är han, som skall ut i kriget i morgon, det är han, som aldrig mera skall dansa polonaise!

Hör sirliga toner, höga och lätta!

Se, den vackra Anne-Sofie, hur hon vänder på sin långa, smala hals och ser tillbaka på sin kavaljer. Hon har askblonda lockar vid öronen, och de svarta sidenpuffarne sluta tätt till om de smala axlarna. Grefvegården är ett dystert ställe, och Anne-Sofies löje är skyggt och oemotståndligt. Men i kväll är äfven hon fri och lycklig. Det är bal på slottet, och hon dansar med den vackre kornetten.

Men hör, hvarför klaga tonerna så, just som ungdom och skälmskhet trippa förbi? Är det emedan Frans skall ut i kriget i morgon och dö i fjärran land, är det emedan Anne-Sofie aldrig skall le från i kväll? — De sade, att Anne-Sofie kom till att gifta sig med en äldre major, som drack, och att hennes förstfödde var döfstum. — Men här dansar hon ännu lika fager och ung. Se, hon ler, låt tonerna ljuda! Hvad gör väl morgondagen, ännu är det natt!

Hör pukor och cymbaler!

Hvem kommer väl nu — någon vördig och ärbar? Det är ju prostinnan! Hon är fet, så att maken ej skådats i sjuttio pastorat, där rymmas ej två på framsätet i prostens vagn, men hvad gör det? Skulle ej också hon få dansa i kväll. Hennes kavaljer har dess mindre af vördighet, det är informatorn på slottet. Han är spinkig och klen, och ovan vid dansen knäar han hit och dit med prostinnan som barlast.

Hör oboë och violiner!

Här dansar Lenore Eunice själf! Hennes klädning är röd som af bär eller vin, hvad annan färg skulle väl Lenore Eunice välja? Den mjuka långschalen faller öfver hennes skuldror, men de mörka lockarne tumla upplösta ned öfver den hvita halsen. Kusin Casimir är Lenores "beau" för i kväll. Kusin Casimir, som just kommit åter från Frankrike, är så fin, att han har ett krås, broderadt af en prinsessa. Så de dansa, de två — träda som kung och drottning i lifvets stora, härliga sagorike — för i kväll! Detta är Lenore Eunices egen polonaise, i början stolt och drottninglik, så de smältande ackorden, och sist det vilda, brusande, slutande i ett segerjubel, och så med ens allt förbi . . .

Nu är det bara violiner. Det är nere i grottan vid sjön, i dunkel och stjärnljus; de tindrande lanternorna kasta blott flyktiga glimtar i vattnet, men det hviskar och gnabbas i lunderna. Där äro tvenne i grottan, Lenore Eunice och kusin Casimir. "Nu ha vi dansat vår sista dans tillsammans, vi två, nu skall du hjälpa mig att fly, Casimir!"

SOMATOSE
Erkändt bästa krafthöjningsmedel.
Ökar aptiten i hög grad. Erhålles på apotek.

Lanolin-Sana-Tvål.

Garanterad ren, neutral, mild och öfverfet.

Bästa Barntvål!

25 öre st.

Grumme & Son

Stockholm.

"Att fly! Hvad är detta för ett nytt raillerie af min charmanta cousine? Jag är färdig till allt. Säg bara hvar, och jag skall möta dig, om det så vore i Kina."

"Det är nu slut med raillerie för oss alla, kusin Casimir. Hörde du polonaisen, hur den slutade? Den steg och steg, blef gladare och gladare, den blef till ett enda jubelskri — och så plötsligt blef allt tyst, man visste ej hvart tonen tagit vägen. Så vill jag det skall vara med mig, det är därför jag kallat dig hit. I morgon reser Frans till Finland, i morgon reser du till hofvet, i morgon är äfven jag borta. Skulle jag sitta ensam här på landet, medan de gråta och skratta ute i världen? Mon cher, du vet att jag alltid fört igenom min vilja, så hjälp mig nu också!"

Nu är det en violoncell, som i långa, vibrerande toner mot violinernas ljusa bakgrund tolkar nuets flyktande, skälfvande lyckodröm, vissheten om dess flykt. — Röda, tunga rosor droppa från strängarne, det är mycken dagg å deras blad.

Kusin Casimir böjer sitt hufvud, han faller på ett knä och kysser Lenore Eunices hand: "Ma cousine vet, att jag alltid står till hennes tjänst. — Äfven när det hon begär är sådant, att jag hellre gåfve henne mitt blod, droppe för droppe."

Hans röst bryter sig, han, den fjärilslätte kavaljeren gömmer sitt hufvud i den röda sidenroben. — Det är som om månskenet veke från de dunkla boskéerna, från sjöns skiftande yta. Allt är tyst, endast en röd ros lossnar från sitt fäste och faller till marken vid kusin Casimirs fötter. —

Så blir allt ånyo mörkt, de troliska gestalterna äro försvunna, endast violoncellens molltoner sväfva som suckar genom rummet; det spirar ej längre rosor ur strängarne, det droppar som af blod — hjärteblod. Men hvar äro de då, alla de leende paren, alla de stolta, lyckliga, med dans i sin gång? Farbror Frans och Anne-Sofie Ramsay — ha de smultit bort i skymningen för att förenade som skuggor glida in i det okända? Och Lenore Eunice och kusin Casimir? Den nya Lenore är ju lämnad ensam kvar, ensam att efter den nattens syner bära vissheten om den tid, som följde, de förfärliga minnenas tid.

Det är förgäfves, att hon medels slutstrofen, triumfjublet, söker frammana de bleknade gestalterna ur deras dunkel. Här äro de åter, de fulla, mäktiga ackorden. Hör pukor och cymbaler! Träden nu fram, som I voren af begynnelsen, medan morgondagen ännu glödde för edra blickar. Men nej, taflorna från fordom komma ej åter; det blir ett kaos af vilda, sönderslitna bilder; de stolta ackorden bli till krigets mullrande åska, hon hör hästars gnäggande, trampet af många fötter, skri som af någon sårad till döds. För ett ögonblick ser hon den unge kornetten med smärtans vanvett i de svärmiska ögonen. Han faller baklänges, medan en grof hand slår bösskolfven hårdt mot det bleka ansiktet. — Ånyo ett! Är det den vackra Anne-Sofie, detta bleka anlete, dessa förvridna drag med ögonen hårdt slutna under violetta ögonlock? Hon vill ej se mera och dock måste hon. Hon ser en ädel gestalt, en fint formad panna, men ånger och samvetskval lysa fram ur de eljes blaserade, lätt halfslutna ögonen. Han trycker en ros mot läpparne, en pistol mot pannan. Ett skott! —

Och midt under allt detta går polonaisen oberörd fram sin stolta gång. Jublande, stigande för hvar minut i en yra af prakt och segerglädje.

Lenore tog hastigt händerna från tangenterna; hon måste afskära denna trollmakt, innan den förde henne vidare. En åtminstone ville hon minnas oberörd af tidens tand, lika strålande som den höstdag, då hon försvann, lika gåtfull som den samma natten. Som hon själf önskat det, försvann hon i dunklet lik en ton, som dör bort, evigt oförändrad i jubel och skönhet. —

Och nu satt Lenore där åter ensam, ett nyare tiders barn, fostradt ibland sägner från fordom, utan andra lekkamrater än de gamla porträtten. Men som i kväll hade de aldrig visat sig för henne; det var trollmakten inom strängarne, det gamla klaverets hypnotism, som förmått väcka till lif de bleka vålnaderna. Och nu var det öfver; hon visste ej längre, huru eller hvad hon spelat, den mystiska polonaisen var åter försvunnen ur hennes minne lika gåtfullt och plötsligt som den kommit. Den gamla pendylen slog åtta tunna, svirrande slag, det vanliga tasslet i vråarna upphörde, det rådde en tröstlös tystnad i rummet, som om något lefvande just upphört att andas. Lenore knäppte de smala fingrarne i knäet och började bittert gråta. Hon märkte ej ens, att en tjänarinna trädt in i rummet, tändt ljusen och åter dragit sig tillbaka lika tyst som hon kommit.

När hon åter såg upp, möttes hon af kornettens leende, trånsjuka ögon, han hade pekfingret instucket mellan bladen i en bok. Hon visste sedan gammalt, att det var "Werthers Leiden", hur ofta hade hon ej läst den för hans skull! Så steg hon hastigt upp, gripen af en plötslig ingifvelse, och med kandelabern i handen skyndade hon genom en lång gång in i ett numera omöbleradt kabinett. Högt lyftande ljuset i handen, stannade hon framför ett rödt sidenförhänge, tätt tillspikadt på tvänne sidor, och med ens visste hon, att här bakom var ej en obrukbar dörr till vindstrappan, som hon alltid fått höra, utan här fanns en alkov, och i alkoven Lenore Eunices länge sedan försvunna, halft glömda porträtt. Ty så härskade ännu farfarsfars anda i slottet, att icke ens nu någon vågat draga fram porträttet i dagsljuset, och sonsönerna respekterade alltjämt den sorg, som låst in det käraste den ägde och förbjudit alla att nämna hennes, "komediantskans", namn.

Utan betänkande ryckte Lenore häftigt i den röda sidengardinen, det sköra tyget remnade, hon drog den hastigt åt sidan och trädde in i alkoven.

Där stod hon ju, Lenore Eunice! Nej, hon kom henne till mötes, dansande, som i kvällens syn. Alldeles så hade hon ju sett henne i den vinröda, snäfva klädningen med långschalen öfver de blottade skuldrorna. Väl var målningen tunn och bleknad, men icke såg den nya Lenore väl det! Girigt slukade hon gestalten med ögonen, rysande, om af ifver eller fruktan, det visste hon ej. Lenore Eunice på taflan höll hufvudet lätt framåtlutadt under de mörka, löst hopbundna flätorna, och i ljusens fladdrande sken tycktes hennes ögon lefva och bränna, medan de målade läpparne gåtfullt och gäckande logo mot den verkliga Lenore. I handen höll hon en kvist af berberis, som hon utmanande vajade, och långschalen hade till hälften glidit af skuldrorna, som skyndade hon i hast någon till mötes. Liksom magnetiskt drog hon Lenores ögon in i sina, men själf tycktes hon se bortom och öfver den andra mot något obevekligt öde, som röjdes i de heta, spejande ögonen, men motsades af läpparnes gäckande löje. —

Som fastnaglad förblef Lenore inför denna anade, men aldrig sedda tafla — hade musiken hjälpt henne att finna vägen? Men hvarifrån hade då musiken kommit?

Då hördes plötsligt buller af vagnshjul i allén. Hon ställde kandelabern på en taburett framför taflan och gick till fönstret, som hon öppnade på vid gafvel. Den präktiga höstmånen hade nu trädt fram och kastade ett skarpt sken öfver slottet och näjden. Alla fönster i slottet stirrade som skumma, sekeltrötta ögon ut öfver terrassen, endast i inspektorens rum i ena flygeln var det ljust, eljes vakade endast det lilla kabinettet, där kandelabern lyste framför Lenore Eunices porträtt som inför ett katolskt helgonskrin.

Vagnshjulen närmade sig, och ett par af jakthundarne började tjuta och slita i sina bojor. En heltäckt vagn for halfvägs upp i allén och stannade just i kröken, hvarifrån man först får full utsikt öfver slottet. En betjänt hoppade af för att öppna vagnsdörren, och ett hufvud, insvept i ett svart dok, stacks ut. Lenore kunde iakttaga allt uppifrån sitt fönster. Om ett kort ögonblick drogs hufvudet tillbaka, vagnen vände, den rullade snart i månljuset ut på landsvägen, och det hemlighetsfulla besöket var öfver.

Men Lenores hjärta blef underligt sammankrympt, och hon fick en intensiv förnimmelse af att här, i denna kväll, hade något underbart skett. Melodierna, synerna, taflan, allt grep henne som länkarne i en mystisk händelsernas kedja. — Hade hon kanske för ett ögonblick i fönstret stått mellan den döda, den ännu lefvande Lenore Eunice. Hon såg ut öfver det månljusa landskapet, långt borta på vägen till staden kunde hon ännu urskilja den rullande karossen.

Ånyo blef hon gripen af det gåtfulla i sin upplefvelse, och utan besinning störtade hon ned för trapporna för att finna någon lefvande varelse att trygga sig till — jungfrurna, tante Malin, nej, icke tante Malin, hellre då kusken, katten, bandhunden . . .

Jagad, med händerna framför sig, rusade hon genom de mörka rummen, tills hon helt blek och skälfvande kastade sig om halsen på den gamla barnjungfrun, som hon mötte i förstugan. —

KONSTEN PÅ S:T LOUISUTSTÄLLNINGEN. FRÅN IDUNS SPECIELLE KORRESPONDENT.

I.

REDAN GENOM det sätt, hvarpå man placerat den stora konsthallen, har man tydligen velat visa, att konsten skulle blifva ett af utställningens hufvudnummer. Den väldiga och verkligen stilfulla byggnaden ligger på en höjd, som en fond till den stora festhallen och dominerande hela utställningster-

PROFESSOR H. C. IVES.

En härlig läskedryck fås af Lagermans Lemonad-pulver "Tomten".

KONSTPALATSET PÅ S:T LOUIS-UTSTÄLLNINGEN.

rängen. Som generalkommissarie för konstutställningen har man också lyckats få den rätte mannen, en man, som icke allenast är en framstående konstnär, utan äfven har den största möjliga erfarenhet om konstutställningar både i Amerika och Europa och vidsträckta personliga vänskapsförbindelser med europeiska konstnärer. Professor Halsey C. Ives är hans namn. Han var kommissarie för konstafdelningen på Chicagoutställningen 1893 och har varit juryman vid flere europeiska utställningar. Bland Sveriges konstnärer har professor Ives många vänner och han har besökt Sverige och Stockholm upprepade gånger. Är ock riddare af Vasaorden. Professor Ives är direktör för S:t Louis School of fine arts.

I själfva verket är också konsthallen på S:t Louisutställningen en af utställningens yppersta pärlor, och hvad den bjuder är ensamt värdt en resa dit — för den konstintresserade nämligen. Mindre kanske för hvad de tjugu främmande, i utställningen deltagande nationerna bjuda — ehuru däribland finnas så ypperliga utställningar som t. ex. den svenska, men desto mera för det utomordentliga tillfälle som erbjudes att se en rikedom af amerikansk konst.

Amerikansk konst! Ja, finge man tro vissa mera "briljanta" än grundliga skribenter, så existerar hvarken någon amerikansk konst eller något amerikanskt konstsinne. Men det är fullkomligt orättvist att säga något sådant. De tider då de rika amerikanarne endast köpte berömda "namn" och värderade konstverken endast efter graden af konstnärens berömdhet äro säkerligen svunna. Det rika och upplysta, genom talrika resor i Europa förfinade Amerika har en smak och en omdömesförmåga på det konstnärliga området, som säkert äro lika stora som de flesta andra nationers.

Amerika har också ett antal utomordentliga konstnärer, som täfla med hvilket annat lands artister som helst. Om en amerikansk konst såsom nationell kan det däremot ännu vara fråga. De flesta af Amerikas konstnärer hafva gått i Paris' och Londons skolor och deras konst är europeisk, hypereuropeisk skulle man till och med kunna säga. Men tecken spörjas redan nu till uppblomstrandet af en nationell konst äfven i Amerika, och underbart skulle det vara om en sådan icke skulle uppstå i ett land, där patriotismen är så lefvande som i Amerika, och i ett land, så rikt på naturlig skönhet, storslagna scenerier och ännu jungfrulig natur som Amerika.

*

Amerika har åt sig själf förbehållit midtpartiet af konsthallen, en del ensamt för sig nästan lika stor som den, hvilken gifvits åt alla de öfriga nationerna. Tyvärr blef Amerikas stora konstutställning den som sist blef färdig. Den öppnades för allmänheten först i medio af juli — tre och en half månad efter utställningens öppningsdag. Jag skulle sålunda, då jag redan i slutet af juni lämnade S:t Louis, icke fått se något af densamma, om icke professor Ives själf välvilligt tagit mig sig an och låtit mig tillsammans med honom göra en rond i den amerikanska utställningens halffärdiga salar. Det blef ingen ordentlig studiefärd, denna, ty allt var ännu huller om buller och blott hälften af konstverken upphängda, men en idé om det hela och några dominerande detaljer fick jag dock.

Den amerikanska utställningen är delad i tre hufvudgrupper: den moderna konsten, taflor målade efter 1893, en retrospektiv afdelning omfattande tiden 1803—1903 eller det århundrade som förgått sedan Louisiana-köpet, samt slutligen en "loan-collection" från muséer och privata samlingar. Dessutom en storartad skulpturafdelning under direktörskap af George Julian Zolnay, den berömde skaparen af Allan Edgar Poes byst i Virginia universitet, samt en afdelning för finare konstverk i metall, sten, glas och trä under chefskap af en svenskfödd artist F. W. Sandberg, som 1900 var medlem af konstjuryn vid Parisutställningen. Vår egen Zorn uppträder äfven på den amerikanska afdelningen med ett porträtt af Ives.

Först bland de amerikanska konstnärerna möta vi de världsberömda namnen *Whistler* och *Sargent*. Den förres från Parisutställningen bekanta "Damen med den plymagerade hatten" är här naturligtvis en af utställningens juveler, douce och innerlig som bilden är.

John Sargents "Damgrupp" och porträtt af målaren Chase äro också ypperliga konstverk.

Särskildt porträttkonsten tyckas amerikanarne behärska med suveränitet; där finns porträtt af *Irwing R. Wills*, *William Thome* och *Seymor Thomas*, som stå på höjden af hvad som kan presteras. I synnerhet den senares "Damen med vindthunden" är ett stycke utomordentligt nobel och aristokratisk konst.

Vidare att nämna äro *Astor Knights* "Den gula rosen", *Henry Oliver Walkers* "The Singer", *Douglas Wolks* "The woodland maid", *Max Bohms* "På hafvet" och *A. Johnssons* fantastiska bild af en kvinnogestalt i en snäcka, simmande på ett vatten, fylldt af blomreflexer, samt slutligen en ny variation på "Angelus"-temat af *Gustav Henry Master,* en man vid plogen som stannar sitt arbete just som hostian bäres förbi — en högeligen stämningsfull duk.

Där är öfver den amerikanska konsten ett franskt raffinement och ett engelskt sentiment, som tillsammans gifva en helt underbar effekt, isynnerhet när, såsom ofta, ett stänk af mysticism kommer med i det hela. Det finns i densamma föga eller intet af den brutala realism eller naturalism, som en tid var så modern, ej heller något af den hyckladt djupsinniga stämning, som de tyska secessionisterna nu frånssa i. Den amerikanska konsten, såsom man kunnat skymta den i St. Louis är — så underligt det låter — fin, förnäm och allvarlig.

G. G—G.

För **Golf,**
Korkmattor
och **Möblers**
renovering.

Bonvax,
Golffernissor,
Polityr,
Putspolityr,
Möbelfernissor,
Borstar &
Penslar m. m.,

bäst, billigast hos

Wilh. Becker,

— Kungl. Hofleverantör. —

BODAR: **5 Malmtorgsgatan 5.**
24 Stora Nygatan 24.
23 Götgatan 23.

HAMLETS BYST VID MARIENLYST.

PRINS HAMLETS STAD.

INGEN STAD i Danmark, Köpenhamn kanske undantagen, besökes af så många svenskar som Helsingör — en af öfverfartsorterna, som bekant, från Sverige till kontinenten. Det är också en i flere hänseenden intressant stad, som väl för sin egen skull förtjänar ett besök. Kontrasten mellan de båda tvillingstäderna Helsingborg och Helsingör är tämligen i ögonen fallande. Medan den förra gör anspråk på och häfdar sin rätt såsom en i allo modern stad, företer Helsingör en helt annan fysionomi: smala, pittoreska gator med småtrefliga, ärevördiga korsvirkeshus här och hvar. Bakom de trånga, blyinfattade fönsterrutorna skymtar man, mellan blomkrukor och grönt, idel nöjda och belåtna ansikten — jovialiska gråhårsmän med långpipa — hedervärda damer med bindmössa. Den traditionella mopsen eller kanariefågeln saknas ej heller. Ett stycke idyll — småborgerlighet och danskt gemyt.

Utsikten öfver sundet är hänförande, och härifrån erbjuder den svenska kusten en praktfull anblick. Se Helsingborg, badande i sol eller då ljusen tändas, eller betrakta skogens ljusa grönska, ofvanför hvars krön slottstinnar och tornspiror höja sig; vänder du blicken mot norr, uppfångar du i ett blåviolett fjärran Kullabergs imponerande granitmassa.

Men gärna och länge dröjer blicken vid Kronborg, en dyrbar juvel, som den kallats, i de danska konungarnes krona. Detta slott, på sin tid det vackraste i Europa, är ett stycke af Danmarks historia, en rest af dess storhet.

Nürnbergs "PILSNERDRICKA". **Rikstel. 7 94.**
Allm. Tel. 30 48.

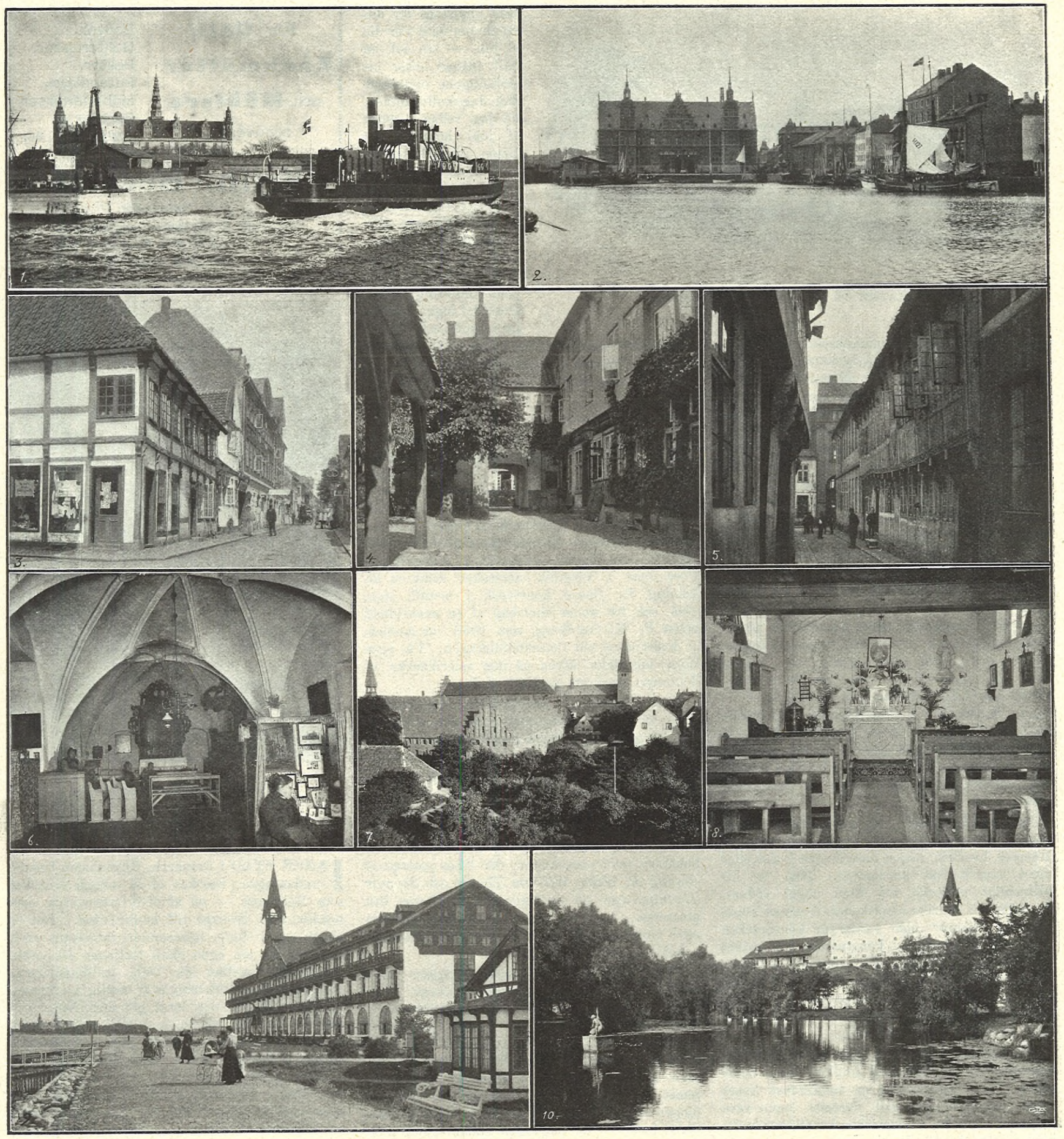

BILDER FRÅN HELSINGÖR. FOTO FÖR IDUN AF ALFRED B. NILSON. 1. KRONBORG OCH ÅNGFÄRJAN. 2. HAMNEN OCH JÄRNVÄGSSTATIONEN. 3. GATUPARTI. 4. GÅRDSINTERIÖR. 5. GATUPARTI. 6. INTERIÖR AF »KLOSTRET». 7. KLOSTRET OCH S:T OLAIKYRKAN. 8. VINCENTSYSTRARNAS KAPELL. 9. MARIENLYSTS BADHOTELL MED KRONBORG I BAKGRUNDEN. 10. PARTI FRÅN MARIENLYST.

Nu segla fartygen fredligt förbi och hälsa med kanoner det gamla slottet. Bom! Bom! Och slottet svarar med kanoner: Bom! Det betyder, säger H. C. Andersen: "God Dag! Mange Tak!"

Men djupt nere i slottets källarhvalf, i kasematterna — förtäljer man oss — sitter Holger Danske, iklädd sitt tunga pansar och med hufvudet stödt i handen. Han sofver. Men blir det ofred i landet — då vaknar han.

Måtte han ej bli störd i sin slummer!

Helsingör är minnenas stad, den enar nutid och forntid, väfver dikt och verklighet samman.

En annan gestalt träder fram ur minnets dunkel, dansk till börden, men kosmopolit till sitt väsen, Hamlet, prins af Danmark — filosofen, som grubblar öfver tillvarons problem . . .

Här i Helsingör utspelades ju tragiken i hans saga. Man visar platsen, där han ligger begrafven. Och Sarah Bernhardt har gjutit verkliga tårar vid hans grift.

Omsider ha vi kommit på en plats, som är Helsingörs framtidshopp. Kronborg är ej längre suverän härskare öfver sundet, hotfullt utkräfvande sin tribut af all världens sjöfarande. När dess sol gick ned, bleknade också stadens glans. Men ännu en gång och med framgång söker den draga uppmärksamheten till sig — den mondäna världens. Och denna mäktiga dragningskraft utöfvar — du har redan gissat det — *badanstalten Marienlyst.*

Här ute finner du Hamlets graf, hans bild

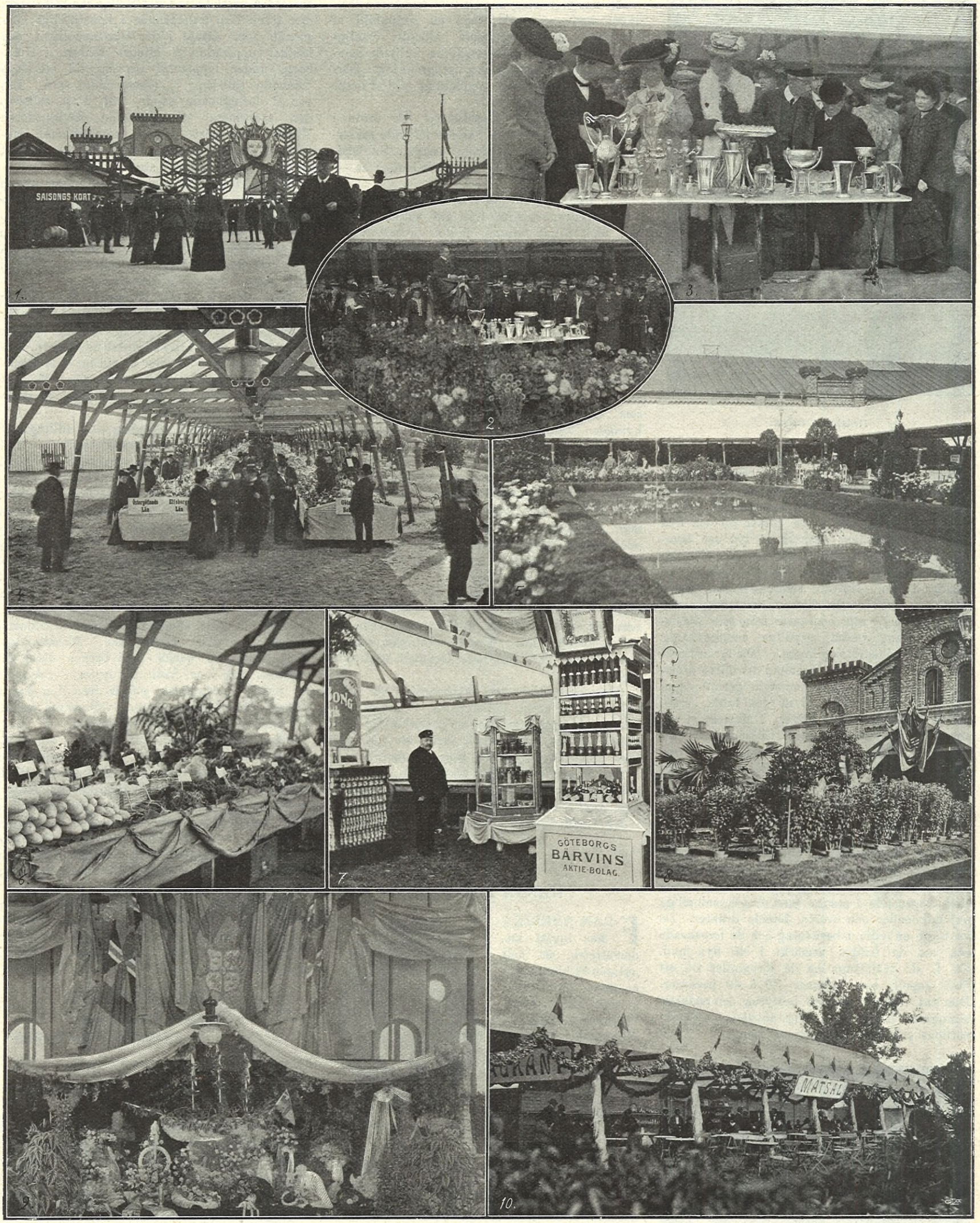

FRÅN ALLMÄNNA SVENSKA TRÄDGÅRDSUTSTÄLLNINGEN I GÖTEBORG. 1. ENTRÉN TILL UTSTÄLLNINGEN. 2. LANDSHÖFDING LAGERBRING ÖPPNAR UTSTÄLLNINGEN. 3. PRISEN BESKÅDAS. 4. PARTI AF FRUKTUTSTÄLLNINGEN. 5. UTSTÄLLNINGENS MIDTELPARTI. 6. UTSTÄLLNING AF ROT- OCH KÖKSVÄXTER. 7. KONSERVER OCH BÄRVINER. 8. M. LYCKHOLMS UTSTÄLLNING. 9. BLOMSTERUTSTÄLLNINGEN. 10. UTSTÄLLNINGSRESTAURANGEN.
1, 5, 6, 7, 8 OCH 10: ANNA BACKLUND FOTO. 2, 3 4 OCH 9: OLGA RINMAN FOTO.

HAMLETS GRAF.

i brons, Ofeliakällan och dammen, där hon, Polonii dotter, fann sin graf. Stolta svanar simma här omkring och pilträden spegla sina kronor i det lugna vattnet, som om dess klara yta aldrig grumlats. Här finner du ock den moderna människans anspråk på lyx och komfort uppfyllda. Att stället är frekventeradt, därom lämnar den "Gyllene boken" besked. Vi bläddra i den. Hvilken samling furstar, diplomater, en och annan diktare, aristokrater och börsmatadorer, representanter från alla världsdelar! Kung Oscars prydliga namnteckning inleder den illustra samlingen. Här är en furstinna, som en gång var bestämd att blifva drottning. Hon döljer sig under ett fingeradt namn. Våldsamt bröt hon sig ut ur den krets, i hvilken hon var dömd att lefva. I Marienlyst har hon nu i djupaste inkognito tillbringat en tid i sommar. Med kraftig, pregnant stil har hon skrifvit i den Gyllene boken: *Ernestine Gräfin* — nej, vi vilja ej vara indiskreta — —

* * *

Under kulturkampens stormar i Frankrike ha några S:t Vincentsystrar flyktat till Helsingör. I början af året anlände de och väckte stort uppseende i staden med sina egendomliga hufvudbonader och svarta, fotsida dräkter. De ha tagit en villa i besittning och de försäkrade oss, att de trifdes utmärkt i sitt nya land. En f. d. tvättstuga ha de förvandlat till ett litet kapell, som rymmer 30 à 40 personer. Den tid, som de husliga bestyren och andaktsöfningarna lämna dem öfrig, använda de i sjukvårdens och barmhärtighetens tjänst.

OFELIAS KÄLLA.

Till komplettering af vårt bildförråd från Helsingör hade vi tänkt taga en gruppbild af systrarna. Föreståndersken afböjde vänligt denna anhållan. Ordensreglerna förbjuda nämligen något så profant som fotografering. Däremot är vi i tillfälle att meddela en bild af deras egendomliga lilla kapell.

Som en sällsam händelsernas lek torde i sammanhang härmed få anföras följande sakförhållande. Stadens präktiga tempel, S:t Olaikyrkan, är uppförd 1521 och helgades åt — S:t Vincent.

Vid pass 400 år därefter blifva franska S:t Vincentsystrar utdrifna från sitt katolska hemland och finna skydd i det protestantiska Helsingör — om i kraft af den helige Vincent eller tack vare fördragsamhetens princip, lämna vi därhän.

* * *

Vid ett besök i Helsingör bör man ej försumma att titta in i det gamla dominikanerklostret, som räknar sina anor från Erik Plogpenning. Under många år har klostret tjänat som en tillflyktsort för fattiga, ålderstigna kvinnor. Det är med en egendomlig känsla man går här inne. Hvar och en af pensionärerna har sitt eget lilla rum, vid pass ett par meter eller så i fyrkant och afplankadt med tunna bräder, framsidan försedd med ett draperi, alldeles som hytterna i en ångbåt. Då man passerar en sidogång, kan man sålunda obehindradt blicka in i det ena "hemmet" efter det andra, möbleradt och pyntadt efter innehafvarens smak och tillgång.

De gamla damerna nicka vänligt mot besökaren. Ej heller ha de något emot att prata bort en stund vid sin stickstrumpa. En och annan försöker läsa. Men den skumma dagern, som silar in här, gör detta förenadt med svårighet.

Klostergångarna äro märkvärdigt väl bibehållna. De nötta golfstenarne frammana för tanken skuggor från längese'n flydda tider — svarta bröder, gravitetiskt skridande fram och åter, med tunga fjät och tunga tankar.

Här ligger ock, enligt traditionen, Christian den II:s älskarinna begrafven — en kvinna, som med starka band fängslade "den hårde kungen i den hårda tiden" — den sköna Dyveke.

ALFRED B. NILSON.

HANNA HVITFELT.

FRÅN AMERIKA har ingått underrättelse, att helt nyligen i Chicago gått ur tiden den svensk-amerikanska skådespelerskan *Hanna Elisabeth Hvitfelt*, en af stödjepelarne för den unga svenska sceniska konsten i den unga världsstaden därute.

EFTER ETT UNGDOMSPORTRÄTT.

För den generation här hemma, hvilkens teaterminnen sträcka sig en fyrtio år ungefär tillbaka, dyker vid denna underrättelse i erinringen upp en vän gestalt, bilden af en ung konstnärinna, hvars konstnärliga bana i fosterlandet visserligen blef kort och hvars sceniska betydelse ej heller blef af det storartade slaget, men som dock förtjänar räddas ur den fullständiga glömskan.

Född 1849 i Stockholm och utgången ur en handtverkarefamilj å Ladugårdslandet, blef *Hanna Holmqvist* vid knappast mer än 16 års ålder anställd vid det Rohde'ska sällskapet, den tiden lika framstående i konstnärligt hänseende som aktadt i det allmänna lifvet, och hvilket uppträdde å Mindre teatern i Göteborg, under loppet af tre års tid ett slags "stående sällskap" i rikets andra stad. Det var, i förbigående sagdt, vid detta sällskap den sedermera så betydande skådespelaren Viktor Holmqvist — som, namnlikheten oaktadt, ej var befryndad med sin lilla kamrat Hanna — först gjorde sig bemärkt.

Hanna Holmqvist kom snart in i repertoaren och väckte allmän sympati hos publiken för sina lofvande sceniska anlag, sin täcka apparition och sin behagfullhet, utom scenen, i den trängre vänkretsen, för sitt på en gång lifliga och blygsamma väsen och det okonstlade i hela hennes privata uppträdande.

Från Rohdes trupp öfvergick hon till det sällskap, hvilket i slutet af 1860-talet, under Wibergs och Hjalmar Sjöbergs ledning, spelade i Stockholm, dels å Ladugårdslandsteatern, dels å den särskildt till teater en tid inredda Berns' salong, den gamla salongen, förstås. En kort tid var hon ock, vill jag erinra mig, vid Hesslers trupp i landsorten.

Hon var särdeles behaglig och tilldragande i ingenueroller, men lyckades dock allra bäst i återgifvandet af de äkta svenska flicktyperna i de Hedbergska och Hodellska borgerliga lustspelen, som då voro publikens favoritstycken.

Tidigt lämnade hon emellertid den sceniska verksamheten för att ingå giftermål med handelsagenten *Robert Hvitfelt* och var därefter bosatt dels i Göteborg, dels i södra Sverige. Äktenskapet, som blef lyckligt och i hvilket sex barn föddes, upplöstes för ungefär tolf år sedan genom makens död; familjen hade då, i följd af hans långvariga sjukdom, råkat i mindre goda ekonomiska förhållanden. Hon begaf sig därför med barnen öfver till Chicago, där hon hade en syster — den för en äldre stockholmsk publik från den gamla Zetterholmska Södra teatern välbekanta vackra fru Louise Norman — förut bosatt.

Här återgick Hanna Hvitfelt till sin forna verksamhet, den sceniska, och har under det senaste årtiondet ofta och med största bifall uppträdt med de svensk-amerikanska teatersällskapen i Chicago. Hennes repertoar har här, naturligtvis, varit en annan än hennes ungdoms; men vid sidan af sig, i de äldre kvinnliga uppgifterna, hon haft att utföra, har hon fått se en ung dotter med framgång gifva sceniskt lif åt ingenuerollerna.

I Chicago har hennes lefnads stjärna nu, som ofvan sades, slocknat. Vid tanken på henne tonar hos hennes här i hemlandet ännu kvarlefvande vänner från ungdomsåren i minnet fram den gamla visan:

En blyg viol på ängen stod:
— — — — — — — — — —
Hon var en älsklig blomma.

BIRGER SCHÖLDSTRÖM.

KVARTALSSKIFTET

är nu förestående och uppmanas våra kvartalsprenumeranter att omedelbart förnya prenumerationen, på det intet afbrott i tidningens regelbundna expedition må behöfva uppstå. Idun kommer under oktoberkvartalet att bland annat meddela en hel del af de från vår litterära pristäfling inköpta bidragen, hvarjämte med detta kvartal, som bekant, hvarje prenumerant erhåller det värdefulla julnumret, som i år blir synnerligen innehållsrikt med bidrag af Oscar Levertin, Gustaf af Geijerstam, Hjalmar Söderberg m. fl. af våra förnämsta författare.

För korpulenta personer.

Sändes mot postförskott eller efterkraf öfver hela Norden.

Fields reduktions- (afmagrings) kur, af läkare garanterad absolut ofarlig, i satser, tillräckliga för en tre veckors kur. Med hvarje sats följer en broschyr, innehållande nödiga råd och upplysningar. Pris per sats 20 kr. Rekvireras hos

Fields General-Depôt för Norden,

(Walfrid Swenson), Grefturegatan 64, Stockholm.

TRÄDGÅRDSUTSTÄLLNINGEN I GÖTEBORG.

DEN "TREDJE allmänna svenska trädgårdsutställning 1904, som i slutet af förra och början af innevarande vecka, den 16—21 sept., athållits i Göteborg på särskildt initiativ af den lifaktiga föreningen "Hortikulturens vänner" därstädes, har blifvit en af de mest anmärkningsvärda succés'er vår hortikultur på länge kunnat räkna sig till godo och visar, under hvilken starkt uppåtgående utveckling denna unga näring och odlingskonst f. n. befinner sig. Men det var också på tiden, att ett sådant uppsving en gång begynta visa sig, samt att vår trädgårdskultur förstod att popularisera sig, ty hvilken enorm massa nya, sunda och viktiga näringsmedel skulle icke kunna tillföras vårt lands födoämnesmarknad, när småfolket rundt omkring på våra landsbygder ändtligen får ögonen upp för de många olika sorters ädlare vegetabilier äfven vår jord kan frambringa blott med litet större kunskap och omtanke i hortikulturell väg.

I detta afseende just har särskildt denna Göteborgsutställning satt märke, ty det är anmärkningsvärdt hvilken mängd privata småbrukare, som på denna utställning framvisa och prisbelönts för de präktigaste trädgårdsalster af frukt, rötter, köksväxter etc. Och det är icke blott de sydliga länen, Skåne, det fruktrika Halland, som härvid utmärkt sig, utan det är äfven så magra trakter som t. ex. Bohuslän och så nordliga som Västernorrland.

Eljes visar det sig nog äfven vid denna utställning, att vår trädgårdsodling ännu i viss mån är hvad den fordom väl nästan uteslutande var: *en de stora herresätenas sak*, då dessa väl höllo sina stora, dyrbara trädgårdar, hufvudsakligast för lyxens, ärans och raritetens skull. Man kaste blott en blick på utställar- och prislistan, som främst omfattar en massa framstående namn från den Göteborg närliggande trakten t. ex. godsägarne Ivar Wijk, Domö, Hjärpås, och Erik Heyman, Pixbo, disp. Gibson, Jonsered, ing. Gust. Ekman, Båda säteri, och konsul Oscar Ekman, Stora Torp, grossh. A. E. Seaton, Aspenäs, Lerum, bryggare Lyckholm, Vilhelmsdal, Aug. Abrahamssons stiftelse, Nääs, friherrinnan Marika Dickson, Almnäs, Hjo, frih. Adelswärd, Åtvidaberg, frih. Gyllenstierna, Krapperup, Skåne, m. fl., m. fl.

Det är helt enkelt unika saker i praktfull, hortikulturell väg samtliga dessa utställa, men, som sagdt, nog eljes rena lyxsaker, ej ägnade att populariseras. Ståtligast af dessa verkar M. Lyckholms dyrbara Chrysanthemum och palmutställning samt Aspenäs (Seatons) likaledes präktiga. Chrysanthemutställning samt storartade utställning af Cactus-Dahlier, af drifhusfrukt såsom vindrufvor ("Gross Maroc", "Gross Calmar", 'Black Alicante"), plommon ("Cox golden drops", "Golden Esperen"), persikor etc.

För öfrigt märker man på den Göteborgska trädgårdsutställningen, af huru starka och bärande händer speciellt densamma hålles uppe, hvilket äfven det, utom ett glänsande väder hela tiden, förklarar den stora framgång densamma rönt. Det var rent af storartade arrangemanger, som i byggnadsväg företagits för blott dessa tre dagar ute på Göteborgs gamla exercished. Arkitekten Aug. Thorburn, som vidtalats, hade af utställningsområdet gjort något ytterst tilltalande, med springvatten och konstgjord damm i midten, blomstergrupper däromkring samt ute i ytterkanten de stora borden med frukter och andra utställningsföremål.

I det gamla exercishuset i midten hade den ömtåligaste, själfva blomsterutställningen, fått rum, och här var det naturligtvis som den allra högst drifna hortikulturen firade sina största triumfer i de glänsande blomsterdekorationer, som Göteborgs förnämsta blomster- och trädgårdsaffärer, P. Petersen, Annehill, Mölndal, Oscar Dencker, Råda, och K. T. Beyer här hade utställda, och af hvilka Iduns fotograf äfven passat på att gifva några bilder. Den fullkomligt kontinentala förmåga att artistiskt luxiöst och fint kunna arrangera blommor, som dessa tre blomsterhandlande lägga i dagen, ger en aning om hyperelegansen hos den Göteborgssocietet, till hvilken de mest leverera.

De, som ha den största och närmaste förtjänsten af att denna utställning kommit till stånd och i så lyckad form, ha naturligtvis varit bestyrelsens män, speciellt dess ordförande, grossh. A. E. Seaton, dess sekreterare, grossh. J. E. Palmér, samt dess kommissarie, hr P. Petersen.

Utställningen öppnades af landshöfding Lagerbring, och närvarande voro därjämte statsrådet Odelberg samt landshöfdingarne i Hallands och Kopparbergs län, Asker och Holmqvist. Dessutom har till Göteborg under de gångna utställningsdagarne strömmat massor af intresserade från hela västra Sverige, så att det är godt hopp om att utställningen äfven i ekonomiskt hänseende skall visa sig gå ihop.

X.

MALMÖ HÖGRE HANDELSINSTITUT.

UR DAGSKRÖNIKAN.

MALMÖ HÖGRE HANDELSINSTITUT, hvilken nyinrättade institution icke endast afser att vara en specialskola för staden, utan tillika en hela södra Sveriges undervisningsanstalt för de yrkesmän, som hittills i högre grad än de flesta saknat en dylik, grundad på pedagogiska principer, invigdes nyligen för sitt ändamål.

Högtidligheten, af hvilken vi här meddela en afbildning, bevistades af ungefär 130 personer, hvaribland märktes biskop Billing, borgmästaren, medlemmar af stadsfullmäktige, affärsmän m. fl. Biskop Billing höll invigningstalet, hvari han betonade affärslifvets kulturella och ideella uppgifter. Institutets rektor är fil. kand. Th. Nordenskjöld, i hvars hus förhyrts lokal för anstaltens räkning. Lärjungeantalet utgör nu 12 manliga och 2 kvinnliga elever.

DET NYA KEMIKUM i Uppsala har nu nått sin fullbordan, af hvilken anledning vi i dagsnumret meddela några bilder från detta nya vetenskapspalats.

Den imponerande byggnaden, hvartill ritningarna uppgjorts af arkitekten Stenberg, ligger i omedelbar närhet af gamla chemikum och bildar en väldig, öppen fyrkant med hufvudfasaden mot nordost. Med sina harmoniska proportioner gör den ett synnerligen godt intryck. Hufvudentrén, som vetter ut åt Karolinaparken, krönes af tre byster af de svenska kemisterna Berzelius, Scheele och Bergman. Den nya byggnaden, som under prof. O. Widmans öfverinseende uppförts af byggnadsfirman A. Holm, är en af Uppsala universitets största vetenskapliga institutioner och är inrättad efter mönster af utlandets modernaste vetenskaplipa kemiska laboratorier. Särskildt ha laboratorierna i München, Strassburg, Zürich och Charlottenburg studerats. Efter noggrann utarbetning af planen, hvarvid det visat sig att en tillbyggnad till den gamla byggnaden ej skulle ge de af kostnaden betingade fördelarna, ingick universitetet till k. m:t med begäran om anslag till nybyggnad. 1898 års riksdag, som fick saken om hand, ville emellertid ha ny utredning och frågan föll för den gången i gemensam votering. Till 1900 års riksdag afläts emellertid ny proposition, och det begärda anslaget, 294,408 kr. beviljades nu utan prutningar.

Sedan riksdagen beviljat medel, påbörjades grundläggningsarbetet våren 1901, och nu står, som sagdt, den nya institutionen fullfärdig för väntande lärjungeskaror.

FRÅN INVIGNINGEN AF MALMÖ HÖGRE HANDELSINSTITUT. PÅ ESTRADEN I FONDEN INSTITUTETS STYRELSE. A. SJÖBERG FOTO.

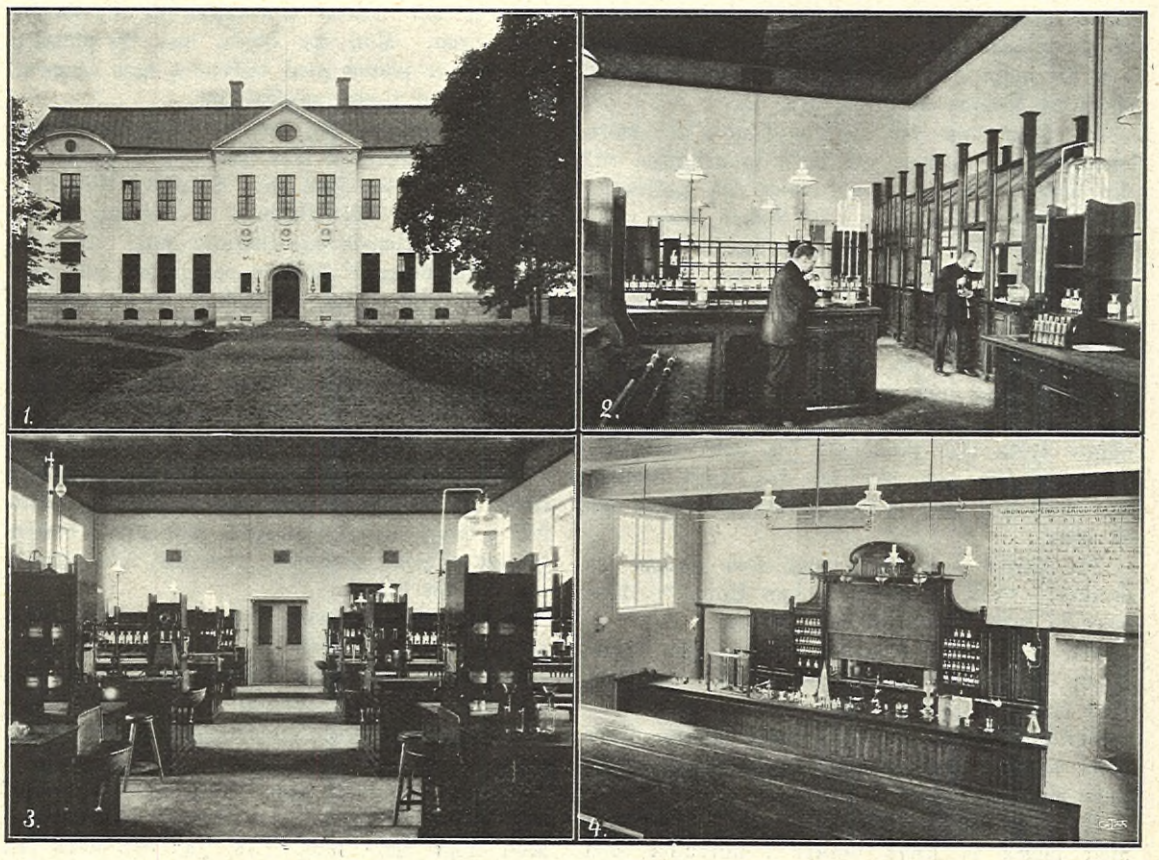

UPSALA NYA KEMIKUM. ALFR. DAHLGREN FOTO. 1. BYGGNADENS YTTRE. 2. SAL FÖR KVANTITATIVA ANALYSER. 3. SAL FÖR ORGANISK KEMI. 4. FÖRELÄSNINGSSAL.

Förnämsta tvättmedel

äro och förblifva dock vid finare tvätt

HYLINS

Ekonomi-Tvål

och vid gröfre tvätt (byk)

HYLINS

Prima Tvätt-Tvål

NATAN BRUNS HISTORIA. BERÄTTELSE AF SIGRID HAMPUSDOTTER.

(Forts. o. slut.)

DE TEGO långa stunder och hon satt skygg bredvid honom, som om hon längtade att gå igen. Natan ville så gärna tala. Nu, nu skulle han kunnat få säga allt så bra, nu, när de voro allena och hon hade kommit för hans skull — men det var som hade orden simmat omkring i luften i rummet, och han var alltför svag att sträcka ut handen och taga fatt på dem; inte var han heller säker på att kunna ordna dem, så att det blef som han ville. Därför teg han och såg på Barbro. Men hans tankar föreföllo honom att vara så många och så starka, att de trängde ned från hjärnan till hjärtat och tryckte, tills han ville kväfvas.

Barbro såg honom pinas och kände sig plötsligt rädd att vara ensam med honom. Hon steg upp och räckte honom handen. "Blif snart bra", log hon. Han tog hennes hand och förde den halft som i dröm till sina läppar. "Kom igen — — — lofva!" bad han. Hon kände plötsligt tårar i sina ögon, nickade och gick.

Det kom en ny dag med hemlig ångest och dold oro och en längtan att på nytt göra om sjukbesöket. I kväll kunde hon våga stanna en stund, ty mor var borta, så att ingen undrade öfver hennes frånvaro. Klockan fem, när gaslyktorna nyss tändts, var hon redan på väg. Tänk, om doktorn var där! Eller någon kamrat eller om trappan var full af folk. Alla vidriga möjligheter ställde sig upp för hennes syn. Och likväl knackade hon snart på Natans dörr och steg in.

Där såg upp- och nedvändt ut i det yttre rummet och dörren var halft igenskjuten till det inre. Flamman stod midt på golfvet i samtal med en gumma och flickan, som varit där dagen förut. Barbro ville helst fly strax, men måste ju fråga, hur det var. Flamman kom henne till mötes så vänlig och allvarlig. De blefvo så tysta med ens i rummet, där var något underligt vid alltsammans, och en beklämning steg upp inom henne. Så sköt Flamman ut de två kvinnorna genom dörren med några tysta ord, tände ett ljus och vände sig långsamt om och såg på den unga flickan, som stod där med mörka, förskrämda ögon och så blek.

Nu hörde hon hans röst som genom ett dunkel: "Vill ni gå in, fröken Höjer?" Hon svarade inte, men gick med honom.

Där — under lakanet — ett groft linnelakan — låg väl Natan, tänkte hon, där hon stod midt på golfvet, utan att röra sig.

Och Flamman tog inte bort duken öfver hans ansikte för att inte göra henne rädd, sade hon sig vidare.

Hon var som förlamad och stelnad invärtes, med några få klara tankar i hufvudet, som gledo likt stjärnfall öfver en mörk himmel. Hon kunde plötsligt inte se sammanhanget mellan den döde unge mannen där och sig själf. Stod hon inte här som en främling, hvilken kommit och trängt sig in till en obekant? Hennes hjärna var töcknig. Förskräckelsen och sorgen hade också liksom i ett nu ryckt af de spindelväfsfina hängifvenhetens trådar, som bundit två unga människor samman, och nu kunde hon ej strax finna dem och binda dem ihop på nytt.

Birger Eskilsson trodde, att hon stod och väntade på, att han skulle taga duken från den dödes ansikte, och så gjorde han det.

Och Barbro såg ned på det fina, vackra anletet, så gripande i sin fridfulla liflöshet. Men hon förblef tyst och orörlig som förut.

Flamman stod där bredvid i ångest, att hon skulle svimma eller bli vansinnig.

Han visste ju inte, hur detta förhållande varit, hur djupt det gått, eller i hvilken stil det varit. Han kunde inte trösta, vågade inte komma med några plumpa ord — — — och den lilla flickan stod där alltjämt, så späd och sorgsen, så onaturligt tyst och orörlig.

I sin rådlöshet funno hans tankar väg till det, som helt säkert skulle ha räddat honom själf i en sådan stund. Han gick tyst till pianot, som stod där dammigt och obrukadt sedan länge, och de vackraste och mildaste toner försökte han locka fram för att trösta henne eller få henne till tårar. Men han hörde henne inte röra sig eller snyfta. Då fann han det så hopplöst alltsammans och började i stället att tänka på sig själf och sin egen sorg. Eller trodde man att inte det var sorg för honom? Allt mera tunga och vefyllda voro de ackord Birger fann för att trösta sitt eget hjärta, allt mera bittra och skärande de disharmonier, i hvilka han utgöt sin tanke om lifvets omutliga hårdhet. Det bästa och vackraste skulle ju alltid knäckas som nu. Sådana präktiga gossar som Natan, de skulle dö, en sådan skär och ung kärlek som denna skulle krossas, medan alla lätta förbindelser, som *borde* ha upplösts, höllo sig kvar med pinande ihärdighet.

Flamman kände sig plötsligt så barnslig invärtes, han förstod intet, kunde intet, ville intet, bara få gråta ut riktigt, ty det hade han nu spart på länge nog. Han hade hållit sig tapper under vännens svåra dödskamp och sedan, när han ordnat allt, skrifvit och telegraferat till fadern och tänkt på allt för begrafningen. Men nu böjde han sig plötsligt fram öfver pianot med hufvudet mot armarna, skakande af tunga snyftningar.

Barbro vände sig om och långsamt, långsamt drogs töcknet bort från hennes tankar . . . Birger Eskilsson grät ju! Stackars Birger . . . och stackars lilla Barbro! I ett nu förnam hon ett oerhördt medlidande med sig själf, en förnimmelse af dödens och lifvets nära sammanhang, det vackra, förtviflade sammanhanget! Att stå ensam på den ena eller andra sidan, i lifvet eller i döden, är lika fruktansvärdt, och hon var barnsligt rädd för båda delarna.

Hon gick och lade sin hand på Birgers hufvud, och när han såg upp, sköljde tårarna ändtligen öfver hennes bleka kinder i ohäjdadt flöde och hennes hand låg trygg och tillitsfull i hans, medan han själf, med tårar i rösten, tröstade henne med allt, som kan lisa ett saknande litet hjärta.

Många, många voro orden och rösten dämpad och god. Snyftande kom det en gång också öfver de röda flickläpparna några ord till Natans förhärligande: "Och han hade aldrig, aldrig kysst eller famnat någon annan än sin mor . . ." Det stack förunderligt till i Birger. Detta sade *hon?* Och var det sannt? Hade han verkligen varit sådan? Så ren? — Men högt sade han:" Ja, ja" och hans ord fortsatte att måla för den sorgsna lilla Barbro en strålande gloria kring vännens minne. —

Så fick Barbros unga sorg den bakgrund, mot hvilken den kunde hvila sig, icke till bleknande bitterhet, utan till fördjupad lifskärlek och förlåtande förståelse.

Senare gick Birger Eskilsson i den kalla, stjärnklara decembernatten och diktade på en saga. Hvem kan förebrå honom det? Hvem kan förebrå blomman, att hon spirar på den nyuppkastade grafven, förebrå lifvet att det känner glädje i samma stund döden gått förbi?

Och Birger visste icke, att det var minnet af den vackre, hjärterene vännen och ljuset i ett par tårade, oskuldsfulla flickögon, som födde i hans sorgsna hjärta den första skälfvande tron på en ny lifsskönhet för honom själf.

GAMLE PROSTEN. ETT BARNDOMSMINNE FÖR IDUN AF ERNST WESTERBERG.

TROR DU inte att gamle prosten var rar? Jo men!

"God dag, min käre Erik!" plägade han säga, då jag kom till prästgården i något ärende. "Det var roligt att få se dig, min lille gosse! Kom med ut till mamsell ett tag nu, så ska vi talas vid sedan!"

Jag visste så väl, hvad det betydde, och följde glad den vänlige gubben ut till hushållerskan. Här hviskade han litet mystiskt till henne och gick så sin väg, sedan han klappat mig på hufvudet och bedt mig komma in till sig sedan.

Och då jag ätit och druckit duktiga tag, som raska pojkar pläga, och läst min bordsbön, tog jag hushållerskan i hand, bockade mig och sade:

"Tack, söta, snälla mamsell!"

Och sedan jag kommit in till gamle prosten, som satt i sin gungstol med sidenkalotten på det hvita hufvudet och den silfverbeslagna sjöskumspipan i mun, sade jag tacksamt likadant åt honom, i det jag räckte fram min lilla hand.

"Tack, söta, snälla prosten!"

Ty så hade mor lärt oss att säga.

Han log så godt och därefter fick jag uträtta mitt — eller rättare min fars — ärende. Och till afskedsgåfva fick jag alltid en 50-öring eller som det den tiden hette 24 skilling.

Så att nog var prosten rar.

Men inte bara för maten och slanten. Ånej! Han var genomgod, det sade hvar man, och ingen hade någonsin hört ett hårdt ord af honom. Men en allvarligt bestraffande blick, en sådan där vemodig, sorgsen blick, hvari låg likasom en blixt och en tår, hade någon nog sett en eller annan gång, fastän *en* gång lär ha varit nog för den, som blicken drabbat.

Hurudan prosten varit som pojke vet jag inte, men är säker på att han ingalunda varit hopen lik. Som människa, präst och Guds ords tjänare sökte han sin like, och det var inte för ro skull som församlingen hängt upp hans porträtt, en stor oljefärgstafla i förgylld ram, i kyrkans kor, där det med vördnad betraktades af gammal och ung.

Det var, sade folk, ett nöje att bevista en stämma med honom som ordförande. Socknen var af ålder känd för sina styfva gubbar, men inför denne ordförande voro alla som tillitsfulla barn inför en mild och allt förstående far, som vill allas bästa.

"Det blir bäst som prosten vill! Vi göra, som prosten tycker det bör vara! Jaa, det ska bli som prosten säger!"

Så kommo och gingo ord och utlåtanden och allt andades fullt förtroende till prosten, som ej heller svek det. Inga dispyter, inga tvister, inga handgemäng. Nej, prosten har sagt "ja", prosten har sagt "nej", och då visste en hvar sin plats och då blef allt bäst.

Det sades att prosten var rik, men det hörde jag aldrig talas om förrän efter hans död. Men nog syntes det på allting, att han hade god råd, som det heter. Församlingen ville en gång gifva honom ett synbart bevis på sin tacksamhet och erkänsla, men visste ej hvad som kunde vara lämpligt och passande. Slutligen enades man om — ett sockerskrin af massivt silfver, ett sådant där stort, klumpigt skrin, som man fordom använde i hushållen för att hacka socker i. Det var en väldig pjäs om närmare 2 fots längd, 1 fots bredd och 1 fots höjd, och en hel hop pängar kostade den.

Men hvad gjorde det, då prosten skulle ha den!

Han hade nog inte alltid varit rik, ty fadern, kyrkoherde i ett mindre pastorat, hade just ingenting till öfverlopps. Rikedomen fick han genom gifte. Tro dock ej, att han gifte sig för gods och gull! Nej, annat slag! Det syntes nog, när hans rara prostinna dog, den vördige gubben var alldeles öfver sig gifven och hade svårt för att trösta sig. Nej, det var så, att

han i unga år satt, en torftig komminister, i en bruks-socken där norrut, och att patrons enda dotter och han fingo kärlek till hvarandra. Och är det i slika fall människor af den rätta sorten, så ser den ena ej på sin rikedom och den andre ej på sin fattigdom. Det var just så det var här.

Det var ett gästvänligt hus, prostgårdens, och dess dörrar stodo öppna för en hvar. Nog kan det väl hända att prosten hälsade litet annorlunda på den stormrike patron Ekblad på Dala än på den tafatte skräddar Joel i Näsby, ty han var ju inte mera än människa han heller, men jag skulle nästan tro att skillnaden var obetydlig. Och nog var det väl kanske så, att den senare ej inbjöds att sitta ner vid det stora runda salsbordet i prostgården som den förre, men var säker på att Joel satt allt hellre i kökskammarn och smorde kråset.

Jag råkade nyligen en af socknens äldre skollärare, far till många barn, och vi kommo att tala om gamle prosten.

"Maken finns inte", sade han tvärsäkert. "Då jag flyttade hit i världen för 28 år sedan, sade han till mig första söndagen: "nu ska N. komma in till oss hvar söndagsmiddag han är till kyrkan, så vida han inte är bjuden någon annan stans. Och var som hemma hos sig!"

"Och där fick jag sitta", fortfor han med ett halft förläget leende, "bland socknens storgubbar, och lika uppmärksam var prosten mot mig som mot de andra, fast jag bara var en fattig skolmästare Nej, hans like finns inte."

Han tog sig en sup till maten, prosten, jo men gjorde han så. Men blif inte ängslig för det! Jag säger än en gång: han var människa och visste att människan behöfver både mat och dryck.

"Gutår, patron!" sade han så vinnande godt och höjde sitt glas, och samma värme låg äfven i orden, om han drack t. ex. skolmästaren till. Och sedan åt han med god aptit och hade alltid en vänlig blick och ett gladt ord till en hvar af sina gäster, till och med åt mig, där jag ibland, rädd att spilla ner mig och liten och blyg bland allt främmande, satt intill fars sida vid det rikligt dukade bordet.

Om han var en duktig predikant? Han var en eolsharpa, ett stilla väder, en evangelist.

Så liten jag än var den tiden, så minns jag dock grant den barnsliga tillit och innerliga värme, som låg i hans röst och hela väsende, då han läste — nej, bad — "fader vår" och "välsignelsen". Jag har hört en enda präst, en numera afliden gammal ärevördig kyrkoherde i hufvudstaden, som möjligen skulle kunna ställas i jämnbredd med honom.

När han uppträdde på predikstolen och efter knäfall och inledningsord lät den hvita näsduken hänga utanför predikstolen, och de milda, bruna ögonen kärleksfullt hvilade på församlingen, så fanns förvisso ingen, näppeligen ens bland barnen, som kände sig sömnig eller tröttnade på den ofta rätt långa predikan.

De, som hade reda på saken, sade, att hans predikningar vanligtvis voro ofullständiga, ty han hann sällan utarbeta dem i sin helhet. Men slutet, som han därför extemporerade, var alltid bäst och mest till hjärtat gående.

Ja, så sade man.

Det var på en examen i skolan, som jag första gången såg gamle prosten på nära håll, och jag tyckte förvisso, att han var en rar gammal farbror. Jag var en liten parfvel då, en sex år tänker jag, och som jag var rätt slängd i att läsa innantill och skolmästarns yngste pys till på köpet, så fick jag gå fram till katedern och där läsa upp ett par psalmverser. Och sedan jag gjort detta med blossande kinder och till en början litet darrande röst — ty hela den stora salen var fylld med folk — klappade prosten mig vänligt på hufvudet och sade, att jag var en duktig liten karl.

Detta gjorde obeskrifligt godt, må veta, och det minnes pilten till och med då han själf blifvit gammal och grå.

Efter examens slut inbjöds prosten på kaffe och dopp i vår kammare. Och sedan kallades vi in, skolmästarns alla barn, en sex, sju stycken, och fingo i tur och ordning gå fram till honom och emottaga hvar sin femriksdaler.

"Tacka prosten, barn!" sa far, som djupt tacksam och rörd stod bredvid och nämnde våra namn.

Och vi bockade och tackade och tyckte, att den vänlige prosten hade så märkvärdigt mjuka händer.

Jag hade den tiden icke mycket reda på pengars värde, utan lämnade gärna min sedel till far mot en blank tolfskilling, ehuru jag nog tyckte att den varit bra att ha till bokmärke. På samma sätt gjorde alla de andra syskonen, de bytte bort sina sedlar mot hvar sin tolfskilling, så att far gjorde allt en bra affär.

Men det var naturligtvis meningen, att *han* skulle ha pengarne, fast prosten inte gärna kunde ge honom direkt, utan valde detta sätt.

Jag minns allt mera.

(Forts.)

FRÅN IDUNS LÄSEKRETS.

JENNY LINDS DOTTERDOTTER.

MRS JENNY MAUDE i London (Jenny Linds dotter) har bedt om en liten rättelse i den lilla uppsatsen, som för någon tid sedan förekom i Idun om hennes dotters bröllop. Det var ej bruden, "som var en ifrig katolik", utan *brudgummen!* Felet har uppkommit genom en oriktig notis i dagspressen.

Brefvet från mrs Maude är för öfrigt mycket älskvärdt affattadt, och uttalar hon däri sin stora tacksamhet för den i öfrigt alldeles korrekta uppsatsen och är glad öfver att "the swedish public still takes an interest in us, for my mothers sake . . ."

TEATER OCH MUSIK.

KUNGL. TEATERN har som bekant för detta spelår engagerat den polske tenoren *Menzinsky*, hvilken sistlidne höst, i hast hitkallad från Elberfeld, så lyckligt räddade situationen vid Ackté-gästspelet å k. teatern. Efter allt att döma har direktionen här träffat ett mycket godt val. Kungl. teatern har i hr M. fått en hög äkta tenor med nordiskt ljus och varm klang, mäktig alla skiftningar, från den vekaste till den mera heroiska. Intonationen är ren och stämman väl och jämnt utbildad. Textuttalet är därjamte synnerligen tydligt, och det dramatiska utförandet just hvarken sämre eller bättre än de flesta primotenorers. Kan hr M. nu ock lära sig svenska språket, så torde, i fall vi få behålla honom, grundade förhoppningar finnas, att han en gång skall för vår operascen blifva hvad allas vår hr Ödmann så länge varit och väl ännu är.

I de två så vidt skilda uppgifterna som Lohengrin och Lyonel, i hvilka hr M. hittills uppträdt, hafva vi haft tillfälle konstatera alla den unge — han lär vara endast 28 år — sångarens goda egenskaper. De små brister i det vokala, som förmärktes, någon trötthet mot slutet samt stundom en viss oädelhet i tonuttrycket, torde kunna tillskrifvas en ännu ej fullt öfvervunnen indisposition, hvaraf hr M. efter sin hitkomst besvärats. Och dock torde ingen af alla de främmande tenorer, som under de senare åren sjungit Lohengrins parti härstädes, hafva i vokalt hänseende så obesväradt och utan all ansträngning behärskat detsamma som just hr Menzinsky. Svanesången, denna stötesten för så många tenorer, sjöngs af hr M. synnerligen rent och vackert, och om sångaren här och hvar visade någon benägenhet att skatta åt det sentimentala, så hade han tillika många ställen, där stämman präglades af höghet och glans, såsom i brudgemaksscenen och i Graalsberättelsen. I dramatiskt hänseende bör hr M. som den gudasände svanriddaren dock beflita sig om mera lugn och värdighet; häftiga rörelser med armarne och oroliga blinkningar med ögonen störa det goda intrycket.

Som Lyonel i "Martha" påminde hr M. ganska mycket om Navál. Partiet sjöngs förträffligt, men äfven här förspordes någon trötthet mot slutet. Hr M. blef båda aftnarne föremål för det lifligaste bifall från publikens sida och detta med rätta.

Hvad de båda nu nämnda föreställningarna för öfrigt beträffar må nämnas, att i "Lohengrin" fru *Lykseth-Schjerven* betydligt fullkomnat sin Elsa, så att denna nu i såväl vokalt som dramatiskt hänseende strålar riktigt fager. Telramunds och Ortruds partier utfördes fortfarande med framgång af hr *Forsell* och fru *Jungstedt*, liksom ock konung Henriks innehades af hr *Sellergren*. Denne senare bör dock kunna undvika att i sista akten, då han sjunger till de brabantska ädlingarne, stå nästan helt vänd mot publiken. I härroparens parti uppträdde för första gången hr *Oscár*, hvars präktiga stämma här var af god verkan, men skulle gjort sig än bättre gällande, om tonen varit fast och distinkt. I sceniskt afseende voro några förbättringar vidtagna. Så t. ex. slapp nu i sista aktens första scen konung Henrik såsom hittills, sedan han gifvit brudparet sin välsignelse, snöpligt troppa af ensam till fonddörren och ut. Brudgummen följde honom denna gång åtminstone vördnadsfullt till dörren; men det hela skulle taga sig än bättre ut, om ett par af fackelsvennerna vid dörren slöto sig till konungen och ledsagade honom. Något kungligare än hittills borde denna sortie vara. Äfven något mera dramatiskt lif i körerna skulle sannerligen ej skada. I musikaliskt hänseende gingo för öfrigt körerna denna gång ovanligt bra, liksom verket i dess helhet under hr *Hennebergs* ledning fick ett godt utförande. Publiken var nästan fulltalig och tydligen mycket nöjd med sin afton.

"Martha"-föreställningen hade samlat "fullt hus" på andra och tredje raderna, men däremot en mycket fåtalig publik på de dyrare platserna. Bland de uppträdande förtjänar, utom hr *Menzinsky*, egentligen endast fru *Jungstedt* att nämnas för sin i alla afseenden förträffliga framställning af Nancy. Fru *Bartels* var i sitt uppträdande alls icke någon lady, och den särskildt i höjden klanglösa stämman räckte ingalunda till. K. teatern har säkert flere sångerskor, som bättre lämpa sig för detta parti. Den berömda portervisan misslyckades för hr *Sellergren*; portern måtte denna gång hafva varit af mindre god beskaffenhet — det är ej nog med att den skall "gifva bas", den måste ock gifva klang i sången och humor i utförandet.

F. Hbg.

DRAMATISKA TEATERN. Det är möjligt, att denna scer, med upptagandet af skådespelet "Fru de Lavalette" af E. Moreau, har funnit ett stycke, som kommer att synas på programmet åtskilliga aftnar framåt. Den historiska episoden om postdirektören m. m. hr de Lavalette, som från restaurationens dagar dömes till döden, men räddas af sin hängifna hustru Emilie de Lavalette och i sista akten, med härtig de Richelieus bistånd, flyr från utrikesministeriets palats, är spännande nog, utan att dock, vare sig poetiskt eller psykologiskt, framstå som någon skapelse af värde.

Fru *Hansson* gaf i den rätt tacksamma titelrollen prof på sin talangs bästa sidor: en naturlig känslighet och kvinnlig mjukhet, som lyckligt lotsade henne öfver uppgiftens sentimentala punkter. Hr *Skånberg* spelade ädlingen Lavalette lugnt och värdigt, hr *Hansson* hade anlagt en nobel typ som härtig de Richelieu och genomförde den konsekvent, och hr *Hultman* försökte sig på Ludvig XVIII, utan att dock i den korta rollen hinna betona mycket mera än majestätets giktkrämpor. För öfrigt bjöd den öfverväldigande rika personlistan ej på några konstnärliga öfverrasknir gar. Uppsättningen utmärkte sig för en behärskad elegans i fråga om dekorationerna, hvaremot kostymerna voro särdeles vackra.

SVENSKA TEATERN. Den nyfranska dramatiska diktningen kan verkligen en och annan gång lösgöra sig från de evinnerliga äktenskapskonflikterna med deras fadda erotik och med kraft och blodfullhet i penselföreningen visa andra sidor af samhällslifvet än de, som äro tillfinnandes i de parisiska sängkammaralkovernas svaga rosaljus.

Beviset har Svenska teatern i dagarna gifvit publiken genom framförandet af Octave Mirbeaus borgerliga drama »Affär är affär».

Författarens skildring af Isidore Lechat, affärsmannen och tidningsägaren, verkar i all sin hänsynslöshet sann. Denne blodtörstige, stormande, skrytande millionsamlare, som aldrig läser annat än börsnotiser och berömmer sig af att kunna ge ut en tidning, utan att ha en aning om, hvad stil och skildringskonst vill säga, utgör förvisso en af personligheterna i den ras, som den nutida penninghungern och den grofva ärelystnaden stampa fram ur Europas och Amerikas jordmån.

Han kan känna lukten af guld på långt håll, hans affärsinstinkter äro fenomenala, hans tro på millionernas allbesegrande förmåga lika extatisk som martyrens på det eviga lifvets fröjder. Hans lif blir också martyrens, fullt af onämnbara kval, då han till sist märker, att ej Frankrikes alla louisdorer tillhopa kunna hindra hans son — hans fåfängas guldgosse — från att dö en våldsam död och hans dotter från att själf förfoga öfver sitt hjärta.

Det är ett storstiladt skådespel och det kräfver för utförandet artister eller rättare *en* artist med djup och bredd i temperamentet.

Hr *Eliason* hade synbarligen nedlagt ett ofantligt arbete på Isidore Lechats roll — ett arbete, som på flere ställen åstadkommit goda resultat. Särskildt tredje aktens stora scen med markisen spelade han utmärkt, med ömsom kattaktigt krypande, ömsom brutal fräckhet, och de gnistrande och skärande replikerna fingo där den rätta pointeringen. Men på andra ställen gick konstnären på sidan om rollen, så att både den diaboliska munterheten och den gripande förkrosselsen i slutscenen väsentligt kommo att afvika från diktarens intentioner.

De öfriga typerna tedde sig skäligen bleka vid sidan af den märgfulla hufvudfiguren, som absorberar allt intresse

Hr *Bror Olsson* gjorde emellertid en mycket god typ af den ruinerade markisen, och fröken *Lundeqvist* hade den svåra uppgiften att gå och känna sig olycklig under tre långa akter, hvilken sorgliga sysselsättning hon utförde med stort tålamod. Fru Lechats representant fru *Axelson* var konsekvent misslyckad, likaså de båda ingeniörerna såsom de framställdes af hrr *Hagman* och *Johanson*.

E. H—n.

ÖSTERMALMSTEATERN, den stängda Vasateaterns efterträdare som operettscen under dir. Ranfts spira, har nu gjort sin start med den outslitliga "Geishan" i ny uppstufning och tyckes verkligen ha lyckats flytta med sig både den trogna gamla Vasapubliken och klackörtomtarne från "Lundbergska hyllan." Nya för platsen voro fröken *Ingeborg Sandbergs* O Mimosa San och ett halft dussin färgskimrande kimonos. Utan att komma oss att glömma allas vår originalgeisha, fröken Grünberg, vann äfven efterträderskan med sina mörka ögon och sin mörkfärgade, om också ännu något oskolade, röst våra sympatier, och bifallet var, som redan antydts, det allra hjärtligaste. Af dans och grupperingar hade fru Josefina Gullberg all heder, och det hela artade sig till en *seconda vera* för "de tio tusen fröjdernas tehus."

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.
Innehåll af Elisabeth Östmans Husmodersskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 25 SEPT.—1 OKT. 1904.

Söndag: Soupe à la reine; hummersalad med rémonlade-sås; älgstek med legymer; äppelsoufflé med vispad grädde.

Måndag: Falsk hare med stufvad blomkål; Eskilstunasoppa med kokosbröd.

Tisdag: Kall älgstek med potatissalad; rismjölspudding.

Onsdag: Morotspuré med rostadt bröd; stekta rödspottor med brynt smör och potatis.

Torsdag: Ärter med fläsk; gräddplättar med sylt.

Fredag: Kåldolmar; soppa på rödvin.

Lördag: Bräckt sklnka med stufvade bondbönor; ölsupa med ägg.

RECEPT:

Soupe à la reine (f. 6 pers.). 1 höna, 1 kgr. kalfkägg, 3 ½ lit. vatten, ½ msk. salt, 1 morot, 1 palsternacka, 1 liten purjolök, 3 hvitpepparkorn, 3 äggulor.

Beredning: Hönan plockas, svedes, urtages, sköljes och lägges i friskt vatten omkr. 12 tim., tages därefter upp, torkas väl och lägges i det kalla vattnet tillika med den tvättade kalfkäggen och saltet samt sättes på elden att koka. Då soppan kokat upp, skummas den väl och de ansade rotsakerna jämte hvitpeppar iläggas, hvarefter soppan får koka, tills köttet är mört (3 à 4 tim.) Köttet skäres i små bitar, benen krossas och kokas något längre i soppan, som därefter silas, skummas och afsmakas. Äggulorna vispas upp i soppskålen, soppan tillslås under kraftig vispning och det sönderskurna köttet ilägges. Den serveras med rostadt — eller stekt bröd.

Älgstek (f. 12 pers.). 3 kgr. älgstek, 2 msk. salt, 3 lit. vatten, 3 msk. ättika, 2 hg. späck, 4 msk. smör (80 gr.) ½ tsk. hvitpeppar 1 ½ lit. buljong eller vatten.

Sås: 2 msk. smör (40 gr.) 3 msk. mjöl, köttjus, 2 dcl. tjock grädde.

Beredning: Köttet bör vara af unga djur. Det ingnides med saltet och får ligga i vattnet utspädt med ättikan 1—2 dagar. Det upptages och inklappas väl i en kötthandduk. Späcket skäres i fina strimlor och därmed späckas steken i täta rader sick-sack. Smöret brynes i en stekgryta, köttet nedlägges däri, och brynes väl på alla sidor, hvarefter den kokande buljongen tillsättes litet i sänder, och steken får sakta steka med tätt slutet lock 3—4 tim. Under stekningen vändes den 2 gånger.

Köttet skäres i tunna skifvor, och upplägges högt på varmt serveringsfat, garneras med legymer och grönsalad.

Köttjusen silas och skummas, smör och mjöl sammanfrässas, köttjusen påspädes litet i sänder och såsen får koka 10 min. Grädden tillsättes och såsen får ett uppkok samt afsmakas.

Äppelsoufflé (f. 6 pers.). 1 kg. äpplen, 5 ägg, 150 gr. strösocker, skal och saft af ½ citron.

Till formen: ½ msk. smör (10 gr.)

Beredning: Äpplena sköljas väl och torkas. De stekas därefter i stekpanna, i ugnen och passeras. Äggulorna och sockret röras i 20 min. hvarefter det väl afsvalnade äppelmoset, det rifna citronskalet och citronsaften iblandas. Sist nedröras försiktigt de till hårdt skum slagna äggh vitorna. Massan hälles i smord pajform och insättes i svag ugnsvärme att grädda omkr. 45 min.

Soufflén serveras (genast den tages ur ugnen) med vispad grädde.

Falsk hare (f. 6 pers.). 3 hg. benfritt oxkött, 2 ½ hg. svinkött, 1 hg. späckfläsk, 4 ettöres skorpor, 2 kkp. mjölk, 2 ägg, 2 tsk. salt, ¼ tsk. hvitpeppar.

Till pensling: 1 ägg, 2 msk. stötta skorpor.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.) 4 dcl. buljong eller vatten.

Sås: 1 msk. smör (20 gr.) 1 ½ msk. mjöl, köttjus.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, skäres i tärningar och drifves 3 ggr. genom köttkvarn. Späcket skäres i fina strimlor. De stötta skorporna blandas med mjölken och de uppvispade äggen, samt få stå och svälla 1 tim. Köttet arbetas ½ tim., hvarefter skorpblandningen jämte kryddorna tillsättas. Färsen arbetas änyo ¼ tim.

En långpanna smörjes med kallt smör färsen nedlägges däri, formas till en aflång bulle, som tillplattas på sidorna, så att den liknar en harrygg och späckas tätt med de fina späckstrimlorna, penslas med ägget samt beströs med de stötta skorporna. Färsen får steka i ugn omkr. 1 tim. och påspädes med den kokande buljongen, litet i sänder, samt öfveröses hvar 10:de minut. Den upplägges på varmt serveringsfat, skäres i vackra skifvor och garneras mad brynt potatis och persilja.

Smör och mjöl sammanfrässas, köttjusen påspädes litet i sänder och såsen får koka 10 min. Serveras i särskild såsskål.

Eskilstunasoppa (f. 6 pers.) 1 dcl. korngryn, 2 ½ lit. vatten, 1 lit. färska, syrliga äpplen, 1 kkp. krossocker, 2 äggulor, 2 dcl. tjock grädde, biscuits, krusbärssylt.

Beredning: Grynen sköljas väl och påsättas att koka i kallt vatten. Äpplena sköljas, torkas, skäras i klyftor och kärnhusen borttagas. De nedläggas i soppan, när den kokat upp. Då grynen äro mjuka och äpplena falla sönder, passeras soppan. Sockret tillsättes och soppan får ett uppkok. Äggulorna och grädden vispas upp i soppskålen, och soppan tillslås under stark vispning.

Den serveras med biscuits och krusbärssylt.

Kokosbröd. 2 ägghvitor, 1 kkp. strösocker, 1 tkp. rifven kokos.

Beredning: Ägghvitorna slås till hårdt skum, hvarefter sockret och kokosen tillsättas och massan omröres. En väl rengjord plåt smörjes med smör. Af massan formas, med två teskedar, små runda kakor, som läggas direkt på plåten och gräddas i svag ugnsvärme. Då bröden fått en ljusgul färg och äro fullt torra, uttagas de och lossas genast från plåten.

Morotspuré (f. 6 pers.). ½ kg. morötter, 2 msk. smör (40 gr.), 2½ lit. efterbuljong, 1 ½ msk. mjöl, 1 knifsudd hvitpeppar, ½ msk. salt.

Beredning: Morötterna borstas, sköljas, skrapas och skäras i små tärningar samt brynas i hälften af smöret. En lit. af den kokande buljongen påspädes och morötterna få koka, tills de äro riktigt mjuka, hvarefter de passeras.

Smör och mjöl sammanfrässas, purén tillsättes jämte resten af buljongen, och soppan får koka 10 min. Den skummas och afsmakas med kryddorna och serveras med ostsmörgåsar eller rostadt bröd.

LEDIGA PLATSER

Till en barnlös familj å en mindre landtegendom nära Åbo stad i Finland önskas från den 1 nästinstundande November en allvarsam och pålitlig jemväl i finare matlagning och bakning kunnig hushållerska eller husmamsell, som jämte matlagningen åtager sig uppsikten af såväl yttre som inre hushållet. Närmare genom korrespondens med

Baron Max Aminoff, Åbo—Brinkhall.

Bättre flicka, kompetent att på egen hand sköta mindre hönseri, samt villig deltaga i hushållet erhåller plats på större egendom den 1:sta Dec. Ingeborg Setterborg, Qvantenburg, **Erikstad.**

För uppehållandet af en ledig lärarinnebefattning vid **Kristianstads elementarläroverk för flickor** kommer att för vårterminen 1905 anställas en lärarinna, med undervisningsskyldighet hufvudsakligen i modersmålet, historia och geografi samt därjämte i engelska eller tyska språket i någon klass. Lönen beräknas efter 1,100 kr. för läsår. Ansökningar, ställda till Styrelsen för Kristianstads elementarläroverk för flickor, insändas före den 15 Oktober och adresseras till föreståndarinnan, fröken L. Lovén, Kristianstad. Aktiebolaget Kristianstads Elementarläroverk för flickor.

STYRELSEN.

För en skicklig landtkokerska, ensam i köket och en i sömnad kunnig husjungfru med goda rekommendationer, finnes plats till hösten i 3 personers hushåll, hos Friherrinnan Kantzow, Hjulsta per Enköping.

En öfverskö terskeplats vid **Vadstena Hospitals** kvinnoafdelning är på grund af förra innehafvarinnans befordran ledig att tillträda nu genast. Löneförmåner 400 kr., 1:sta klassens kost samt tjänstekläder m. m. Sökande, som bör hafva genomgått sjuksköterskekurs och besitta god skolbildning, torde hänvända sig till **Öfverläkaren.**

Ung flicka, (20 à 25 år) af god familj med gladt lynne och godt sätt erhåller plats i liten familj å större egendom i Östergötland. Hennes åliggande blefve i främsta rummet tillsyn af en fyraårig gosse samt litet hjälp med elfvaårig flicka (som går i skola). För öfrigt som trefligt sällskap i familjen samt att göra sig nyttig på bästa sätt. Ingen torde anmäla sig, som ej är intresserad af och van vid barn och som vet sig kunna uppfylla ofvannämnda anspråk. Lön 200 kronor pr år. Svar märkt "Plats, Oktober 1904" torde insändas till S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm. **Obs.!** Utmärkta rekommendationer erfordras.

Hos handlande i Stockholm, 4 personers hushåll, finnes 1 nov. plats för en duglig, behaglig och musikalisk c:a 25 årig dam, som är kompetent att omsorgsfullt, med tillhjälp af yngre tjänstflicka sköta ett medelklassens hem. Svar med fotografi, jämte upplysningar om hem m. m. till "November, 1904", under adress S. Gumelii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Kokerska till England.
En ung, frisk och duglig kokerska kan strax få plats uti liten fin familj (svensk) uti England. Betyg, fotografi och anspråk sändas till "Kokerska till England", Iduns exp., Stockholm.

Ung musikalisk flicka, som spelar piano korrekt efter noter, med godt föräldrahem i Stockholm, erhåller plats i affär. Svar till "Piano", Dagens Nyheters kontor, Gustaf Adolfs torg.

Lärarinna till att undervisa 2:ne barn, 8 och 11 år, i vanliga skolämnen, språk och musik, önskas till mindre egendom i Stockholmstrakten. Svar med fotografi och uppgift å lönepretentioner till "S. A." Stockholm 4.

Som verkligt duglig plikttrogen hjälp i landthushåll sökes till 1:sta nov. en bildad, frisk flicka, kunnig i matlagning, bak och sömnad. Reflekterande torde sända uppgift, helst åtföljd af fotografi, angående lön, referenser o. dyl. till Fru Wærn, Slöinge.

Önskas biträden till kontor, affär, värdinna, guvern, (3—400 kr.) m. fl. Ej inskrifn.-afgift. Lästmakareg. 30, Sthlm, J. Larsson & C:o.

Kokerska.

I mindre familj, som under några månader kommer att bo på landet — Dalarne — önskas kokerska, som är kunnig i enklare matlagning. Lön 240 kronor. Svar till "löjtnant H.", Holsåker.

Frisk, gladlynt, bättre flicka, som vill lära hushåll och hjälpa till med handarbete får, mot 50 kr:s afgift i månaden, plats 3 à 4 månader i närheten af Norrköping. Vidare g. bref. Svar till "Stina, 1:a oktober", Norrköping poste restante.

Bättre, anspråkslös flicka (ej under 20 år) van vid barn och villig att deltaga i husliga sysslor, önskas i mindre familj till 1 nov. Jungfru finnes. Svar med fotografi lönepret. och betygsafskrifter till "Familjemedlem", Åstorp p. r.

Föreståndarinneplatsen vid Carnegieska Hushållsskolan i Göteborg blir ledig den 1 November i år. Ansökningar jemte meritförteckning, betyg i afskrift och uppgift å referenser torde adresseras till **Aktiebolaget D. Carnegie & Co.,** Göteborg.

Fransk konversation.

För en skolflicka önskas sällskap med fransktalande, helst infödd, yngre dam under promenadtimmen efter skoltidens slut. Bästa referenser erfordras. Svar till Karlavägen 38, 2 tr.

Elevplats

finnes å förstklassigt, svenskt gymnastikinstitut i Paris, för ung, frisk flicka, som genomgått 8-klassigt läroverk. Svar med fot. till "Framtid", Jönköping p. r.

Godt om platser
för Lärarinnor, Sällskap, Värd., Kontors-, Hushålls- och Barnfröknar. Norra Inackord.-Byrån, Malmskilnadsg. 27, Sthlm.

Husföreståndarinna

som kan åtaga sig att sköta ett hem och är kunnig i musik samt vill åtaga sig att i moders ställe sköta en 15 månaders gosse erhåller plats den 1 okt. om svar sändes jämte ålder och lönepretentioner till **"Barnkär Husföreståndarinna"**, Allmänna Tidningskontoret, Gust. Adolfs torg. Ingen anmäle sig som ej har lust och fallenhet för tillsyn af barn.

För att undervisa 7-årig flicka i vanliga skolämnen, samt hälst äfven i pianospelning, önskas en undervisningsvan, barnkär och anspråkslös flicka, som äfven är villig att deltaga i lättare sysslor. Sv. t. "K. N.", Stockholm. Iduns Expedition.

En bättre flicka,
som genomgått hushållsskola och äfven något praktiserat önskas nu inst. 24 okt. Sökanden bör med omtanke och sparsamhet kunna sköta ett större landthushåll. Köksa finnes. Svar med betyg, fotografi och löneanspråk till "Familjemedlem", Uppsala-Näs p. r.

En yngre, tysk fröken erhåller plats i familj, som sällskap och vårdarinna för två gossar om 6 o. 4 år. Svar till "Tysk Familjemedlem", Iduns Exp.

Anspråkslös lärarinna sökes för två flickor 8—10 år, att undervisa i vanliga skolämnen, språk, musik och handarbete. Rek., fotografi och löneanspråk sändes "Egendom", Hjerpås.

Barnfröken.

Snäll och barnkär, bättre flicka erhåller god plats i Stockholm 24 oktober Fotografi o. betyg under adr. "Ordentlig", Tidningskont., Södermalmstorg. Sthlm.

För lärarinnor, värdinnor, bildade hushållsbiträden, hushållerskor finnas platser att söka. Nya inackorderingsbyrån Brunkebergsgatan 3 B, Stockholm. Etablerad 1887.

För tvåårig vistelse i Berlin önskar barnlös familj en ensamjungfru, kunnig i tyska språket och med goda rekommendationer. Betyg jämte fotografi och löneanspråk torde sändas till "A. B.", Viktoriagatan, Göteborg.

Bildad flicka, enkel och stadgad, som har håg och fallenhet att vara husmoder behjälplig med skötsel och handledning af fyra mindre barn, erhåller i höst anställning på landet mot fritt vivre Sv. t. "Barnkär" Lidköping p. r.

Kammarjungfru och Husjungfru,
den förra kunnig i sömnad och frisering samt villig att deltaga i den senares göromål, den senare kunnig i henne tillkommande göromål och båda försedda med bästa rekommendationer finna plats till instundande höstflyttning. Portvakten, 38 Karlavägen, anvisar.

Hushållsfröken, fullt skicklig i såväl finare som gröfre matlagning, bakning m. m., samt med flerårig vana vid ett hushålls skötande, får till hösten plats i familj på landet i Skåne (ej landthushåll). — Svar med uppgift på löneanspråk, betygsafskrifter m. m. torde sändas under adr. "Duglig", Annonsbladet, Lund.

Pålitlig och ordendtlig flicka, kunnig i matlagning och husliga sysslor erhåller god plats i 2 personers hushåll. Svar till "N. W", p. r. Norrköping.

Anspråkslös, bättre flicka
erhåller plats i bättre hem, där frun själf deltager i hemmets skötande. Den sökande bör framför allt vara barnkär. Dessutom kunnig i sömnad samt för öfrigt i de sysslor som förekomma inom ett hem. Svar sändes med det snaraste under adress Fru Gunilda Andersson, Norrlandsgatan 19, 2 tr., Stockholm.

Frisk, glad och barnkär, ung flicka af bildad familj får genast plats i juristfamilj i Stocksund (15 minuter fr. Sthlm) såsom barnfröken. Hon bör vara kunnig i sömnad samt kunna hjälpa till i hushållet med förekommande göromål. Svar med referenser, fotografi (om möjligt) samt uppgift om löneanspråk, ålder m. m. sändes under adr. "Jurist", Stocksund, p. r.

Anspråkslös flicka,
undervisningsvan och musikalisk, önskas som lärarinna för tre barn 7—11 år. Den som genomgått Kindergarten har företräde. Referenser, fotografi och löneanspråk till "Landthem", Eksjö p. r.

Bättre, barnkär flicka
önskas att på egen hand sköta mindre hushåll, där frun för hälsans vårdande behöfver hjälp, (2 gossar) jungfru finnes. Betyg, fotografi, löneanspråk motses i bref till Nils Rutberg, Boden.

PLATSSÖKANDE

En anspråkslös 21 års flicka af god familj önskar plats till hösten i större familj att gå frun tillhanda och deltaga i sysslor inomhus. Genomgått Fröken Chronius husbållsskola i Stockholm. Å lön fästes mindre afseende men önskar blifva ansedd som medlem af familjen. Svar emotses tacksamt för vidare underhandling under adr. "Huslig" Fellingsbro p. r.

Ung, villig flicka önskar plats i familj att gå frun tillhanda med hvarjehanda förekommande göromål. På lön fästes intet afseende. Svar till "Villig 1904", Iduns exp.

En erfaren 30-årig flicka af god familj, bildad, språkkunnig och berest, huslig och barnkär, önskar förestå ett finare större eller mindre hushåll, eller ock någon ansedd allmän anstalt. Bästa referenser. Bref besvaras förtroendefullt under förutsättning af full ömsesidig diskretion. Adress "Rafael" Iduns exp. f. v. b.

Bättre, huslig och praktisk flicka önskar plats i mindre familj. Mångårig vana äges i allt hvad till ett bättre hushålls skötande hörer. Svar till "W.T." Linköping p. r.

En fransk guvernant
från Schweiz, nu boende i Wien, men som förut vistats här önskar återkomma till Sverige och söker plats i familj. Hon har utmärkta mångåriga betyg. Rekommendationer hos Fru Karl Otto Bonnier. Rikstel. 53 95. Allm. Tel. 42 82.

De som önska lärarinnor, hushålls- och barnfr., torde anm. sig å Inack.-byr., Norrköping, där dugl. sökand. alltid fin. Öppet mellan 12—2 och 4—6.

Undervisningsvan lärarinna
med utmärkta betyg önskar anställning i god familj Anspråk: 400 kr. samt fri resa. Svar till "A. 1904", Dag. Nyh. Annonskontor, Gust. Ad. torg.

Flicka som genomgått husnällskurs önskar vistas i bättre familj för att utbilda sig hvad till ordnandet af ett hem hörer. Deltager gärna i hushållsgöromål. Hälst mot fritt vivre. Svar snarast till "Ö", Örebro p. r.

En ung flicka önskar plats i bättre familj att gå frun tillhanda, är kunnig i matlagning samt van vid sömnad. Svar till "Ingeborg", **Linköping** p. r.

Bättre, förlofvad flicka önskar till hösten plats i ett vänligt och trefligt hem, helst på landet, för att vara behjälplig i hushållet. Någon lön önskvärd. Vill anses som familjemedlem. Svar tacksamt till "Edith 22 år", Norrköping p. r.

Ung, anspråkslös flicka, som genomgått 5-klassigt läroverk och skolkökskurs, önskar plats att gå frun tillhanda, helst i prästhus på landet. Medlem af familjen. På lön fästes ej afseende under första tiden. Svar till "1887", Ronneby p. r

En förlofvad flicka af god familj önskar plats i bildadt, trefligt hem i Sthlm den 1 nov. som sällskap och hjälp i hushåll. Äger vana vid alla inom hem förekommande göromål och god öfning i kontorsgöromål. Fritt vivre och medlemskap af familjen önskas.
Svar till "M—a", Iduns exp.

Ung, bildad flicka önskar plats i god familj att vara husmodern behjälplig med tillsynen af midre barn samt med förefallande lättare göromål. Svar emotses tacksamt af **"Barnavän"**, Nerikes Allehandas kontor, **Örebro.**

24-årig, bättre flicka, kunnig i matlagning, bakning, syltning etc., önskar plats nu genast. Svar till "Gladlynt", Tidaholm p. r.

Värdinna.

Bildad flicka, ordningsälskande och sparsam, fullt kompetent att förestå bättre hem, söker härmed plats som värdinna hos aktad ungherre eller änkling. Sv. t. "Godt Sällskap". Häfverö p. r.

En bildad flicka önskar plats i trefligt hem som hjälp och sällskap. Är kunnig i matlagning, föröfrigt uti alla ett hem förekommande göromål, finare handarbeten, linnesömnad samt enklare klädsömnad. Lön önskas. Svar till "Familjemedlem 24 år", Iduns exp.

20-årig danska af god familj önskar komma till sällskap och nytta i yngre familj på landet, ej för långt från Stockholm. En mindre kontant ersättning lämnas. Svar inom 8 dagar till "Familjemedlem", Postkontoret Malmskilnadsgatan, Stockholm.

Bildad, stadgad flicka,
skicklig i handarb. och språk, önskar mot fritt vivre komma i godt hem, att vara behjälplig med läxläsning och barnens öfvervakande. Svar till "Anspråkslös", Annonsbyrån Ö. Larmgatan 1, Göteborg.

Stadgad, bättre flicka önsk. pl. som husförest., eller i brist därpå som hushållsfrkn. Utm. bet. Svar till "Redbar", Iduns exp. f. v. b.